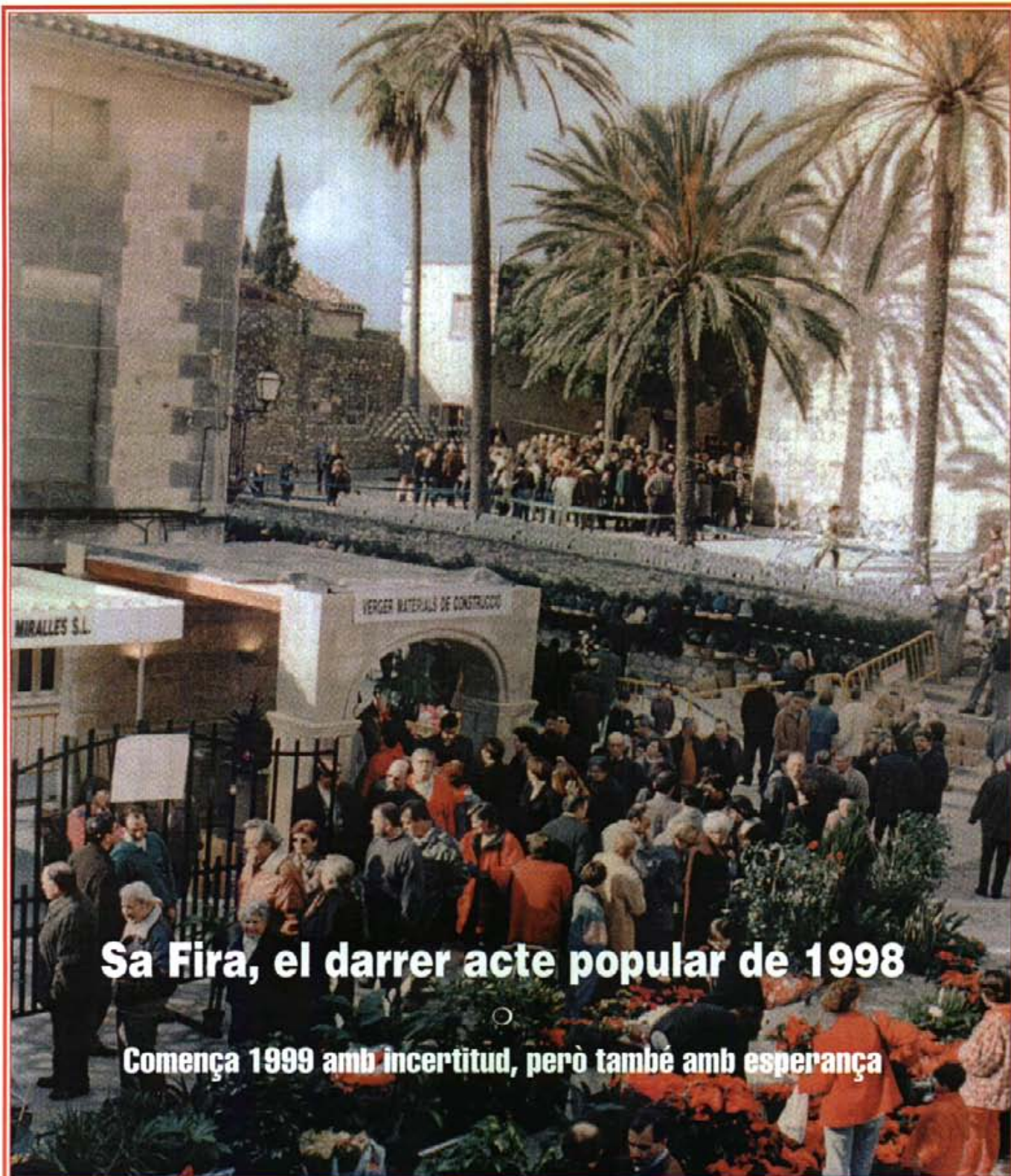

BONA PAU

PRENSA
CORONA

Nº. 551 - Any XLVII - MONTUÏRI - GENER - 1999

Sa Fira, el darrer acte popular de 1998

Comença 1999 amb incertitud, però també amb esperança

El dia de la fira l'Associació de Persones Majors va exposar una bona part dels seus treballs de punt mallorquí i altres manualitats

Ple interromput

Abans que es concloués l'ordre del dia de la sessió plenària de l'Ajuntament del passat 15 de desembre, el batlle la va donar per acabada en el moment en que els partits de l'oposició volien presentar una moció de censura contra el Pla Mirall. Encara manca el darrer punt: *Precs i preguntes*.

BONA PAU: 47 anys

Bona Pau compleix aquest mes de gener de 1999 els 47 anys d'existència, un període molt llarg per a una publicació de caire local. Va començar la seva caminada pel gener de 1952 i de llavors ençà, mes rera mes, va pel món. Amb la present, són ja 551 sortides i hem de desitjar que la seva publicació duri més que les nostres vides.

BONA PAU

Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Els 23 norantins

Encetam l'any 1999 quan les 23 persones (5 homes i 18 dones) que queden vives a Montuïri, amb els 90 anys complits, de són aquestes:

96 anys

Aina Gomila Garau "Molinera"

Joana Aina Verger Serra "Escolana"

94 anys

Francisca Garcias Miralles "Baca"

93 anys

Catalina Miralles Amengual "Perulla"

Jacint Noguera Martorell "Moio"

Sebastiana Vich Verger "Mascarona"

Aina Mas Bunyola "Nota"

92 anys

Catalina Castellà Manera "Solandera"

Andreu Alcover Ribas "Son Collell"

Francisca Miralles Rossinyol "Poeta"

91 anys

Joana Aina Garau Marimon "Prats"

Maria Pericàs Servera "Meravilla"

Joana Gomila Garcias "Matarina"

Bartomeu Verd Fiol "Baqueto"

Joana Cloquell Fiol "Cigala"

Isabel Fiol Cerdà "Tavet"

90 anys

Francisca Clar Sastre "Mestret"

Margalida Pocoví Jordà "Boira"

Ramon Bauzà Antich "Son Canals"

Catalina Fiol Sastre "Algaïdina"

Jerònia Pocoví Cerdà "Pipo"

Joan Bauzà Moll "Pelut"

Antònia Horrach Garcias "Comuna"

BREUS

El P. Martorell, guardonat

Dins el Premis 31 de desembre fou atorgat al P. Antoni Martorell el *Josep M^o Llompart* com organista i compositor "per la seva contribució a la renovació de la música religiosa després del Concili Vaticà II, tant a Roma com a Mallorca. La seva producció bibliogràfica és extensíssima i es pot dir que a l'Illa ha estat qui més ha treballat per introduir la llengua catalana a la litúrgia".

Joan Miralles deixa de ser cap de Departament

Després de 18 anys en el càrrec, el catedràtic de Filologia Catalana i una de les persones més emblemàtiques en el procés normalitzador de les Illes, Joan Miralles i Monserrat, ha deixat la direcció del Departament de Filologia Catalana de la UIB. El seu substitut és el també catedràtic Joan Mas i Vives.

Certamen de Castelltix

S'ha tornat posar en marxa el Certamen de Castelltix amb les següents modalitats: a) poema o col·lecció de poemes, b) narració curta, c) glosa o conjunt de gloses, i d) treball d'investigació. El termini de presentació acaba el proper 12 de març. A la nostra redacció disposam de les bases.

A l'institut de Sineu

En una assemblea general extraordinària els pares i mares d'alumnes del Col·legi Joan Mas i Verd decidiren que els escolars que cursin ESO es matriculin a l'institut de Sineu, tal com havien manifestat fa tres anys quan oferiren recolzament per a la seva construcció, per altra part, única a la comarca.

"Hospital de Manacor"

En el llibre que acaba de sortir "Hospital de Manacor", els seus autors destaquen particularment la feina que feren un bon grapat de persones perquè aquesta institució fos una realitat. Entre aquestes cal destacar Antoni Gomila Jaume com a la 3ª persona que més surt en el llibre per haver estat capdavanter en les manifestacions, comissió de seguiment, plataforma, i també com "una persona feïnera i honrada".

Un nivell cultural millorable

Degut als nombrosos avanços tècnics, de cada dia disposam de més temps per dedicar-lo als coneixements il·lustratius, els quals fan que avui el grau cultural sia molt més elevat que temps enrere, quan la llarga jornada diària de treball físic s'allargava fins a 8 hores, fa poc, i 12 i fins a 15 a principis de segle. Aleshores, degut al treball, es disposava de poc temps més per conrear o exercitar les facultats intel·lectuals.

Pel contrari, avui, a les portes del 2000, ja es troben poques persones de manco de 50 anys que no hagin assolit una cultura acceptable i fins i tot —no ens atrevim a assegurar-ho rotundament— creim que en el nostre poble o altres semblants, ja no queda ningú —o quasi ningú— que no sàpiga al manco llegir i escriure. Es pot dir que són comptades les persones vives, incloent les més velles de tot, que no estiguin en disposició de llegir el diari. I és amb aquestes premisses que podem afirmar que el poble ha assolit una cultura envejable, gràcies sobretot a haver obtingut un mode de viure digne i aconseguit una situació que no haurien somniat mai fa sols una cinquantena d'anys. El grau de desenvolupament artístic, científic, industrial... copsat per la gent d'ara, fa que puguem gaudir de l'actual nivell cultural.

Les persones d'edat que no pogueren adquirir la instrucció o la saviesa que han pogut obtenir tants de joves ara els tenen

enveja. Molts desitjarien haver assolit un nivell intel·lectual al que han arribat els seus fills o néts i possiblement la majoria, comptant amb l'interès que sembla disposen, encara n'haurien tret més profit.

És per aquest motiu que escrivim aquestes retxes, per donar una baulada per tal de despertar la sensibilitat dels nostres joves a fi que se sentin impulsats cap al foment d'un grau cultural encara millorable dins el nostre poble.

Si un para esment, se n'adona que molts de joves podrien demostrar i fer palès el seu desig de perfeccionar-se culturalment, intentant treure profit dels seus sabers en fets concrets dins el nostre poble. No hem assistit, perquè ignoram la seva existència o perquè no existeixen, a tertúlies culturals o manifestacions a les quals d'alguna manera s'exerciten les facultats intel·lectuals adquirides o que es podrien perfeccionar i eixamplar, encara que no sempre sien sobre la matèria que un ha adquirida. Tal vegada es podria considerar la manera d'ajudar al conjunt de la comunitat montuïrera a perfeccionar la seva cultura, ja sia destapant o descobrint fets històrics que ens oferirien l'evolució en tots els ordres dels montuïrers de temps enrere, modes de viure, de desenvolupar-se, com passaven el temps... i tants d'altres caires que condicionen la situació actual cultural del nostre poble.

O. Arbona

En els primers anys d'aquest segle a la placeta de Can March s'hi donaven classes

Dos dits de seny

Enveja

L'enveja és una manera d'infelicitat per a moltes persones. Un fet que es produeix com a conseqüència de voler ésser o tenir tant o més que altres amb els qui es comparen. D'aquí que la infelicitat sia producte de l'enveja i fa que un passi dies i més dies fatals.

Hi ha gent, per altra part, que disposa a favor seu d'infinitat de factors capaços de fer-la feliç i tot i això la preocupa en pensar que hi ha algú que sembla disposar d'un poc més del que ell o ella té. Per exemple, veuen que n'hi ha que gaudeixen d'un cotxe més luxós que el seu o d'un jardí més ben cuidat o pensen que seria més agradable viure en una casa en més bones condicions que la seva, o que la tasca que du a terme aquell altre o el de més enllà mereix més consideracions que la pròpia o, i això va per les dones, els vestits que porta aquella són més elegants que els propis... i així per l'estil. En lloc de gaudir de tot allò que tenen a la seva disposició, que possiblement els és suficient, amollen la rienda al seu pensament perquè hi ha o pot haver-hi altres persones que potser tinguin més i això els amarga l'existència.

L'enveja —que de si és un sentiment negatiu— podria transformar-se en positiu si aquesta enveja s'orienta cap al treball o l'esforç de l'altre perquè és millor que el propi. Una enveja que es transformaria en estímul i que contribuiria a fer tot quan un pogués per tal de millorar la qualitat de la feina que un fa.

Fins i tot es troben persones odioses i envejoses que, malgrat comprendre el treball ben fet de l'altre, el menysvaloren o el rebutgen per tal de fer veure la poca vàlua. Són els qui intenten avançar-li per les bones o frenar-lo perquè quedi enrere.

Salomó

Diari d'un excursionista - III

Cala del Pilar a Cap de Cavalleria

(Continuació)

El telèfon de l'hotel ens desperta a les 8h. A les 8:30h. berenar i a les 9h. sortir cap al segon trams del Camí de Cavalls, Cala del Pilar-Cap de Cavalleria.

Direcció Ferreries. Aquí i allà saques de plàstic blanques o negres farcides de pastura segada, com botifarres, i sempre ben ordenades sobre el camp. A l'entrada-sortida de les pletes, com si fos una estora, barres de ferro separades uns 17 centímetres, suficients perquè hi passi la peül·la dels bovins a fi de desanimar-los a l'hora de voler fugir del seu clos. Giram a l'esquerra i el paisatge es va fent diferent del de Migjorn. Entram a Tramuntana. Els arbres no hi destaquen, però sí les mates, aladerns de fulla ampla i de fulla estreta, lletreres, brucs..., formant conjunts verds nets, flonjos, atepeïts, arrodonits. Més a prop de la costa, tamarells, dunes semicobertes de vegetació, alguns aiguamolls. Però, el que més ens crida l'atenció, és la composició geològica del terreny, tan diferent del mallorquí. A la Tramuntana menorquina és on trobam les roques més antigues de les Balears, corresponents a sediments turbidítics del paleozoic superior. Aquestes roques pissaroses ens són grairebé novetat. El conjunt del paisatge és planer i tot ell exposat al vent.

Cala del Pilar. És verge, cap casa en el seu contorn. L'aigua transparent i tranquil·la. Una roca a uns 200 metres de la

platja. El gris del cel tapat s'adiu amb el mineral costaner i el color plumbós del mar. Tot harmonitza, tot és polit, com diuen a Menorca.

Platja d'Ets Aloes. A la vorera esquerra de cara al mar s'aixeca un escar, lloc a propòsit per varar i treure una nau, construït amb volta. Sembla recent i és de gran pulcritud arquitectònica. Comença a caure un plugim.

Deixam la costa i ens internam en terra. Hem de salvar una paret cabrera, les pedres de la part superior sobresurten de la resta a fi d'evitar el bot no desitjat de les cabres.

— Però si per aquí no es veuen cabres, comenta algú.

— Idò, n'haurem de dur mudes, soluciona en Mateu.

L'enclova o sulla, ja brotada, verdeja pel camp. Arribats a un lloc deshabitat i elevat, ens asseim al seu redós i berenam.

A Son Ermità reparam, allà enfora, el Cap de Cavalleria. Altra vegada tot és molt bell. A la dreta, a una convenient distància, el lloc Sant Jordi, modern però respectuós amb l'arquitectura tradicional.

Cala En Caldarer. Verge i transparent. Hi ha petites edificacions integrades en el paisatge. El fons de la cala la balearització intentà clavar la seva urpa i s'hi pot veure un intent de construcció amb blocs grisos, aturada a temps al primer pis. Passam per davant d'una colònia de tamarells cap a un camí particular que ens

Arribats a la Cala del Pilar "elles" es volgueren fotografiar. La nitidesa de les seves aigües era evident

afronta a un cartell de *Prohibido el paso*, en castellà i en anglès. Al portal que dona entrada a So N'Ametller, un altre cartell en castellà-anglès de *Camino particular-Prohibido el paso*.

En Josep, amb la consciència tranquil·la perquè està convençut que el camí de cavalls és un bé comú, un bé del poble, com certifiquen diversos documents els anys 1682 i posteriors. L'any 1736 el governador anglès Richard Kane també hi fa referència. I d'altres documents, com els més recents de 21 de febrer de 1994 del CIM, o el del setembre de 1997 del Defensor del Poble, travessa el llindar seguit de tots nosaltres. A un pujol de rost pronunciat en Josep calla. Coronada la costa, de cop, quedam embadalits i en Josep ens mira amb sà orgull patri reflexat en el seu rostre. És que repentinament i inesperada Cala Barril i les Illes de ses Bledes s'han fet presents. La vista és bellíssima pel contrast de colors verd, cel marí, cel del cel, i les taques d'or, d'or perquè les illes estan completament pelades i el sol, vencedor de l'anterior plugim, les banya de cap a peus i les dona tal tonalitat. Contemplam admirats una bona estona. Si ens giram cap a l'interior de l'illa advertim un altre mar a terra format per l'alternància de puigs i comellars. És digne de notar el no veure pals ni fils d'electricitat en el paisatge. Admiram que damunt un cim elegit s'hi trobin les diverses construccions d'un lloc i no es vegi altra edificació als voltants, només verdor, lluminosa en les cuculles i ombrejada a les fondalades. Com si els menorquins haguessin aplicat el criteri dels museus moderns de pintura on cada quadre ha de tenir el seu espai de paret ben complit, o la paret sencera; en contraposició al criteri antic on els quadres s'acaramullaven fins al sòtil, com s'acaramullen les casetes al camp mallorquí.

(Continuarà)

Josep Oliver i Verd

Manera
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:
Cart. Manacor, km. 28'5

Tlf. Magatzem: 64 67 44
" " : 64 60 95
" Particular : 64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

Arbres i plantes medicinals de Mallorca (II)

Plantes i arbres amb funcions medicinals

Parlàvem de la importància que han tengut i tenen els arbres i les plantes en la nostra societat. Com, gairebé sense constatar-ho científicament, la gent del nostre camp coneix totes les particularitats, els poders curatius, la màgia que envolta tot allò que té més apropat. I darrera aquesta força de la naturalesa hi ha sempre l'enigma, el misteri i la gosadia de fer front a allò desconegut. Els remeis que trobam en la nostra gent del camp són els remeis d'una subsistència, d'un coneixement clar i precís de les plantes i dels arbres nostrats. Per això deia que, potser, ens trobem davant la darrera generació de comunicadors orals, perquè els joves veuen "arbres", i "plantes", i "ocells", però difícilment els saben destriar.

L'esbarzer o l'esbarzerola: Si es segueixen els tanyos o rebrotos joves -són molt sucosos- que encara no tenen punxes, tot empassant-se el suc que desprenen, serveixen per guarir les malalties inflammatòries de la gargamella i la boca; també aclareixen la veu als afònics o afectats de ronquera. La decocció de les arrels de l'esbarzer resulta un bon diürètic o afavoridor de l'orina. Les fulles ajuden a "restrènyer". Així mateix, els seus fruits -les móres- són tòniques, antidiarreiques i curen les llagues de la boca.

L'alfabegueria o l'alfabrega: És bona per guarir els constipats, la manca de gana, els nervis, els cucs i el reumatisme. Es pren en infusió, com si fos te -infusió feta amb les fulles i flors-. Era emprada per calmar el dolor de la matriu, i per combatre els vòmits. També s'utilitza per allunyar els moscards.

L'alzina: Els aglans, i especialment els amargants torrats i mòlts, constitueixen el cafè d'aglans, amb propietats tòniques. També s'hi prepara una mena d'orxata per combatre la diarrea i la dificultat d'orinar -amb fulles seques, convertides en pols, es fa bullir i es cola-. L'escorça guareix les úlceres: provoca l'evacuació del pus -en decuit-. Si s'hi fan gàrgares cicatritza les llagues de la gargamella, i si es glopeja guareix l'hemorràgia de les genives. Les fulles de l'alzina s'usen com antisudorals: es pulvertitzen i es tira la pols pels calcetins,

així s'aconsegueix disminuir la suor dels peus. Una fulla d'alzina portada sobre la llengua durant llarga estona i si s'empassa la saliva, es corregeix l'agror del ventrell.

L'ametller: De les ametlles es pot fer lletada i orxata. Per la lletada s'han de picar les ametlles fins a convertir-les en pasta fina, es dilueix en sucífient aigua i s'esprem fort dins una tela resistent, i s'hi afegeix sucre; és bo per fer abaixar la febre. Les ametlles verdes s'empraven com a medicina, però cal anar en compte perquè contenen àcid prússic -àcid cianhídric-.

La cama-roja: És un laxant, diürètic i amargant, bona contra l'anorèxia o desgana. Depura la sang. S'utilitzen les arrels i les fulles.

Carabassera: La carn del fruit és usada com aliment i com refrescant. Per tractar febres altes, es parteix per la meitat i es col·loca damunt el cap. També serveix per a contrarestar insolacions agudes. La carabassa augmenta la llet de les dones lactants. Les llavors també serveixen per a expulsar "la solitària".

El fonoll: La seva arrel és diürètica. És bo per fer entrar en gana. Els fruits polvoritzats augmenten la llet de les dones si es prenen cinc grams al dia; en dosis més fortes pot promoure la regla. També s'empra per a la bronquitis, la indigestió i els cucs.

L'heura: Les fulles, escaldades i en

Moltes plantes dels nostres camps tenen diferents aplicacions medicinals

cataplasma, s'usen per als calls. Les seves fulles fresques calmen, en ús extern, moltes molèsties i dolors. Del seu tronc es treu un líquid que serveix per al mal de queixal.

La mata: S'empren les fulles, en infusió, per aturar les diarrees; en forma de coca, per posar damunt els cops. Els fruits serveixen per a fortificar les genives i blanquejar les dents.

El romaní: El prenien, en infusió, els homes o les dones amb calvície prematura per aturar la caiguda del cabell. Serveix per als nervis, mal de cor, desgana, remei pulmonar i reuma articular.

Felip Munar i Munar

Cristòfol Amengual i Martorell

Enginyer Industrial

Projectes tècnics

C/ Rei Jaume II, 2

• 07230 Montuïri

• Tlf. 971 64 63.94

GOVERN BALEAR

HO TENIM TOT PER ACONSEGUIR-HO TOT.

A Ses Illes tenim la gent per aconseguir tot allò que és menester. Tenim artesans, arquitectes, hotelers. Tenim ramaders, industrials, metges. Tenim pescadors, informàtics, artistes. Tenim pagesos, científics. Tenim tots els professionals i, sobretot, tenim tot un món per davant.

**SES ILLES: HO TENIM TOT
PER ACONSEGUIR-HO TOT.**

S'ha dit que...

❖ Se suposa que amb so personal que paga s'Ajuntament té mitjans suficients per cobrar ses contribucions an es veïnats. Així no haurien de venir empleats extrens amb moltes presses... i si no... cap an es recàrrec.

❖ Si anam d'aquesta marxa amb "lo" d'ets interessos bancaris (ara ja sols estan an es 3 i mig per cent), ben prest haurem de pagar per tenir es dobberets an es banc. Això si ets Euros no mos fan sa punyeta!

❖ Sa consigna d'aquest govern des PP no pareix altra que "gastau molt, consumiu molt, passau-ho bé". I perquè no mos embarassem: "produïu poc".

❖ S'assumepte és: gastar molt, consumir molt i ja veurem on arribarem amb aquesta política de *despilfarro*. Segur que, com ha estat sempre, "es qui s'allarguen més que es llençol solen mostrar es potons".

❖ Es records an ets avantpassats es duen dins es coret, encara que molts vulguin demostrar amb flors i més flors, a veure qui pot més. Seria més efectiu si els cuidassin un poc més i millor quan són vius.

❖ Es "quintos" varen parlar massa clar amb sa innocentada de plaça. Sense altaveus ni papers exposaren temes molt

Així va romandre la plaça el matí del dia dels innocents. La imaginació creativa dels "quintos" fou excepcional

bons per un s'ha dit que...

❖ Enguany es mateix dissabte de Nadal hi hagué un naixement a Montuiri. Per això anava tan xalest en Montserrat "Pelós".

❖ Per sa fira hi hagué concerts i celebracions a balquena. Però després vingueren ses festes de Nadal i ja s'havien esgotat "ses piles". Ni programes, ni festes, ni res; mos haguérem de conformar amb sa il·luminació des carrers.

❖ Quan a molts de pobles ja es coneixen es qui encapçalaran ses candidatures per a ses pròximes eleccions municipals, a Montuiri encara es desconeixen. Sonen alguns noms, però sembla que s'únic segur és s'actual batle.

❖ Se dona per cert que se cerca gent per formar una candidatura nova, però... sa gent passa de tot. Així i tot qualcú ja està intranquil.

❖ Així com transcorren es dies es van mitigan es clamors i ses crítiques an es nou empedrat i a ses polèmiques "acres".

❖ Per tenir acabat s'empedrat de plaça abans de sa fira, fe-

ren tanta via que algunes peces ja s'han espenayades, altres no són ses adequades i fins i tot algunes no es col·locaren bé. Ara, una part (i també és opinió des batle) s'haurà de tornar refer.

❖ Alguns arbres de sa carretera anant al camp de futbol s'havien mort i s'Ajuntament els ha tornat sembrar. Tant de bo que sempre sen temessin d'hora, de totes ses deficiències!

❖ Si no fos per sa gent d'altres indrets que ve a viure a Montuiri, es poble ben prest no arribaria an es 2.000 habitants. Sols aquest darrer any hi ha hagut 28 pèrdues: 14 naixements i 42 morts.

❖ Insperadament en Miquel "Mitos" se'n dugué sa panera que rifaven a Can Pieres. I es que confiaven amb una convidada, encara esperen.

❖ Per ses passades festes nadalenques es batle se n'anà a Patagonia (Argentina) i deixà de batlesa sa madona de can Pieres; i aquesta, per tant, fou s'encarregada de repartir es raïm de ses dotze capanades. I n'hi hagué per tothom.

❖ Quan semblava que es canvi d'any seria passat per aigua, no fou així. Dues hores abans, s'aturà. Això féu que en Tòfol Andreu "Mianos", amb sos *plati-llos*, pogués donar oficialment a Montuiri es pas de 1998 a 1999, amb sa plaça, plena de gent, que ho celebrava gojosament. En voleu d'abraçades i besades... I per molts d'anys.

En Xerrim

ELS REIS HAN ARRIBAT A ESPANYA

L'Ajuntament informa

Assumptes exposats i aprovats a la sessió plenària de dia 15 de desembre de 1998

Substitució del batle

El batle va firmar un decret, el qual, entre altres coses deia:

Tenint en compte la necessitat d'absentar-me del terme municipal de Montuïri per més de 24 hores, resolc delegar la totalitat de les meves funcions al Sr. D. Gabriel Arbona Verger, Primer Tinent de Batle d'aquesta Corporació Municipal, des del dia 27 de desembre de 1998 fins al dia 15 de gener de 1999.

Comunicació de batlia

L'empresa *Ferrosar* va presentar la memòria de la gestió del servei d'abastiment d'aigua potable i sanejament dels municipis integrats al consorci Pla de Mallorca, any 1997.

Comissió Montuïri any 2000

El batle va fer constar que la comissió *Montuïri any 2000* estava integrada per les següents persones:

President: Onofre Arbona Miralles

Vocals: Gabriel Gomila Jaume
Catalina Verger Ferrer
Joana Mª Palou Sampol
Guillem Mas Miralles
Josep Oliver Verd
Miquel Martorell Fullana

Nova Llei de taxes

D'acord amb la Llei de 13 de juliol de 1998 sobre modificació del Règim Legal de les Taxes Estatals i Locals i Prestacions Patrimonials, foren aprovades les ordenances fiscals vigents a les determinacions establertes per la referida Llei, essent així aprovades:

Ordenances fiscals que regulen la utilització o aprofitament privatiu del domini públic municipal:

- Taxa per ocupació del subsòl, sòl i vol a la via pública.

- Taxa per entrada de vehicles a través de les voravies i reserves de la via pública per aparcament exclusiu, càrrega i descàrrega de mercaderies i estacionament de materials de qualsevol classe.

Operació batlia 1999

Vista la necessitat de procedir a la concertació d'una nova operació de tresoreria tota vegada que l'actual vigent quedarà cancel·lada dia 31 de desembre de 1998, s'acordà:

Sol·licitar de l'entitat de crèdit Sa Nostra-Caixa de Balears, la formalització mitjançant compte de crèdit d'una operació de tresoreria amb les condicions següents:

- Crèdit màxim autoritzat: 10.000.000 ptes.

- Interès: MIBOR trimestral + 0'5.

- Termini de cancel·lació: 31-12-1999.

- Comissió d'obertura: 0'20%.

- Comissió d'estudi: 0%.

- Comissió sobre saldo no disposat: 0%.

Cobrició de la piscina

Vist el projecte presentat prèviament, en el ple de dia 15-12-98 es va: 1) aprovar el projecte de cobrició i climatització de la piscina municipal de Montuïri redactat per l'arquitecte Mateu Carrió Muntaner que té un pressupost global de licitació de 73.552.904 ptes., 2) sol·licitar la seva inclusió dins el Pla Territorial d'Equipaments Esportius pel bienni 1999-2000 perquè el CIM el financi en un 70 per cent, 3) obligar-se a dedicar les instal·lacions que es construeixin a l'ús esportiu sol·licitat i a mantenir-les.

Edicte

L'Ajuntament Ple, en sessió ordinària celebrada el dia 15 de desembre de 1998, va aprovar la modificació de l'aprovació inicial la Revisió de les NNSS de Plantejament Municipal, redactada per l'Arquitecte Sr. J. Sebastià Company Oliver, així com el pertinent Estudi d'Avaluació d'Impacte Ambiental.

De conformitat amb allò que disposen

El batle i la Corporació Municipal desitgen a tots els montuïrers un molt feliç 1999

els articles 114.1 del RDL 1/1992, de dia 26 de juny, que aprova el text refús de la Llei sobre el Règim del Sòl i Ordenació Urbana, i 128 del vigent Reglament de Planejament Urbanístic, se sotmet aquesta proposta a informació pública per termini d'un mes –comptador a partir del dia següent al de la publicació d'aquest anunci al BOCAIB–, durant el qual es podran presentar les al·legacions que es considerin oportunes.

Així mateix, i conformement amb el que s'estableix als articles 102.2 i 3 dels referit RDL 1/1992 de 26 de juny, amb relació al 120.2 del citat Reglament de Planejament, es fa pública la suspensió de la concessió de llicències a tot el terme municipal. Dita suspensió tindrà una duració màxima de dos anys, encara que, en qualsevol cas, s'extingirà amb l'aprovació definitiva del planejament. No obstant això, podran atorgar-se llicències basades en el règim vigent, sempre i quan es respectin les determinacions del nou planejament.

Montuïri, a 16 de desembre de 1998.

El Batle

Joan A. Ramonell i Amengual.

Adquisició de terreny

Vista la urgent necessitat de disposar d'un terreny per aparcament annex al Molí des Fraret, el ple municipal de dia 15-12-98 va acordar:

1- Estimar necessària l'adquisició de la porció de la parcel·la 20 del polígon 9 del terme municipal de Montuïri que s'assenyala en el plànol adjunt, considerant implícita la declaració d'utilitat pública i la necessitat d'ocupació de l'immoble indicat per a la finalitat d'aparcament del Molí des Fraret, propietat de l'Ajuntament de Montuïri.

2 - Iniciar les negociacions pertinents amb el propietari de la parcel·la 20 del polígon 9 del terme municipal de Montuïri, a fi de tramitar l'expedient d'adquisició onerosa de la porció assenyalada, o seguir, si correspon, el procediment d'expropiació forçosa.

3 - Comprometre's a habilitar la partida de despeses corresponents dins el Pressupost General de 1999.

La fira d'enguany tornà sobresortir per la nombrosa participació

Parada davant l'església on es feien les proves de les perdius

Autoritats autonòmiques i locals que assistiren a la fira

La XX fira de sa Perdiu, tengué lloc dia 6 de desembre, si bé els actes ja començaren dia 29 de novembre amb el III Cros Joan Barceló, i continuaren els dies 4, 5, 6 i 7 amb altres actes esportius, torrades, cinema, teatre i naturalment les mostres i exposicions, de les que s'ha de fer menció especial a les de ramaderia, industrials, artesanals, de productes de Montuïri i mallorquins; ca rater, societat canina de Balears, de vehicles esportius, industrials i agrícoles. Hi acudiren visitants com altres anys i autoritats autonòmiques.

Parlament i concert

Dia 5, a l'església, el P. Antoni Martorell oferí un parlament sobre "Danses populars i tradicionals a les Illes Balears", llibre del qual ell n'és l'autor. I tot seguit el pianista Bartomeu Jaume, del Conservatori de València i en versió per a piano interpretà una selecció d'obres del volum abans presentat.

Cap de fibló

Un cap de fibló —tal vegada amb més intensitat que el que dia 26 d'octubre de 1991 se'n dugué la teulada i esbucà la fàbrica de ciment armat de Can Pelluseo— va passar la matinada de dia 10 de desembre per damunt el terme de Montuïri, però sobretot on féu molta destrossa va esser a Alcoraia, on, a més de dur-se'n les teulades i arbres, va buidar del tot l'aigua d'un safareig. No hi hagué desgràcies personals.

Lliurament de trofeus

Dia 12 en el restaurant Munper, després d'un sopar, tengué lloc el lliurament

(Continua a la pàgina següent)

Cafa
SAMPOL
SEBASTIANA SAMPOL MAYOL

I·luminació decorativa
Làmpades intempèrie
Pantalles
"Appliques"
Regals
Articles decoració

Carrer Missió, 14 (Travessia Oms) Tlf. 72 67 78 Palma de Mallorca

Restaurant PUIG DE SANT MIQUEL

Cuina mallorquina
Forn de llenya

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

Exposició de ca rater (damunt) i il·luminació nadalenca al carrer Major (a la dreta)

(Ve de la pàgina anterior)

de premis, medalles i trofeus als guanyadors del concursos de mostra d'ovelles i cabres de sa fira, organitzat per la Cooperativa Agrícola, amb el patrocini de l'Ajuntament i trofeus donats per "Sa Nostra". Els tres primers classificats i per aquest ordre foren: *Cabres*: Miquel Verd (Son Fornés), Jaume Bauçà (Alcoraia) i Joan Gomila (Sa Corona). *Ovelles*: Cristòfol Rigo (Sa Rota), Joan Barceló (Sa Mata) i Montserrat Mascaró (Sa Bastida). *Trofeus*: Jaume Alcover Amengual, Miquel Mascaró Amengual i Pere Miralles Munar.

Ple municipal inacabat

Abans que arribàs a la seva fi, el batle va donar per acabat el ple municipal de dia 15 de desembre en el moment en què els portaveus del PSM i del PSOE encara havien de presentar dues mocions: Una en relació al material utilitzat en la realització del projecte "Voravies de tot el poble", i l'altra sobre eliminació de barreres arquitectòniques. El darrer punt, "Precs i preguntes" tampoc no es va poder ventilar.

La Coral, a la trobada

La coral Mont-Lliri sota la direcció de Sebastià Melià va participar dia 19 a Campos a la trobada "Els Cors de Mallorca canten Nadal". Com a peça escollida interpretaren "Damunt la palla, tremola".

La innocentada dels "quintos"

Enguany, dia 28 el matí, com ja és costum el dia dels innocents, els "quintos" -nascuts els 1980- varen tornar fer servir la plaça com a escenari per implantar-hi una sèrie de quadres relatius a la política municipal, com també una escena fent befa al batle, assegut damunt un inodor i tancat entre barrots.

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

Super Montuiri Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuiri

1998: Els 10 fets de més relleu a Montuïri

Es Molí des Fraret amb capell

Dia 29 de gener varen romandre col·locats el capell i les aspes del Molí des Fraret, una millora que a més de donar-li aire d'elegància li dona una aspecte d'antiguitat. A finals d'any, però, el museu de Son Fornés, previst per instal·lar-lo allà, encara no està enllestit.

Mort del director de la Coral

En comptes d'anar a cercar espàrecs, dia 8 de febrer, el director de la Coral "Mont-Lliri", Baltasar Fiol Mayol, va caure dins un pou d'uns 10 metres de profunditat, a conseqüència de la qual caiguda, el trobaren mort.

Nous director i subdirectora de la Coral

A rel de la mort del qui era director de la Coral, pel mateix febrer es féu càrrec de la direcció Sebastià Melià, qui ho és també de la de Porreres. I Apol·lònia Miralles ja actuà com a subdirectora durant les celebracions de Setmana Santa.

Noves voravies i empedrat en Es Dau

Durant el mes d'abril es començaren a renovar les voravies. Començaren pel camp de futbol i tot seguit les de dins el poble, si bé a final d'any encara no han acabat. Aquest mes també s'empedrà el tros d'Es Dau de davant el poliesportiu.

Comissió del 7è centenari

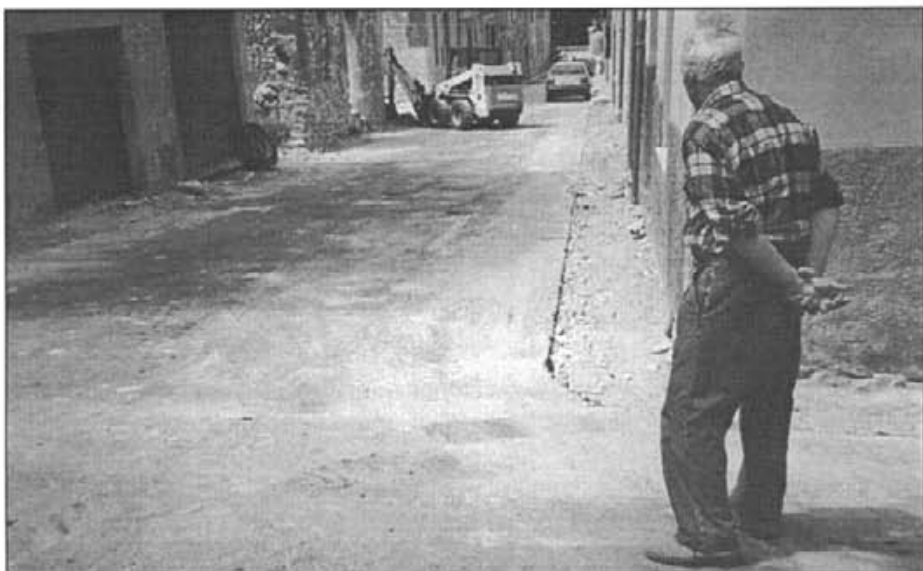
Per tal de celebrar tan dignament com sia possible, pel maig es va crear la Comissió organitzadora de les diferents manifestacions que s'organitzaran a l'entorn dels 700 anys de la fundació de la vila de Montuïri. Poc temps després ja es va elegir el logotip commemoratiu.

Milliores en el cementeri

A finals del mes de juny varen romandre habilitats en el cementeri tres espais que suposen una bona millora: un tanatori, una capella i un vetllatori.

Empedrat del carrer Major i plaça

Pel mes de juliol començaren les obres

La gent veia i veu amb recel la manera com es deixen les noves voravies

del nou empedrat del carrer Major, les quals acabaren just abans de les festes de Sant Bartomeu. Després, dia 14 de setembre, s'iniciaren les de la Plaça Major i acabaren, no del tot, el dia abans de la fira. Per aquest motiu el mercat dels dilluns va haver de ser traslladat a l'avinguda des Dau, si bé està previst que dia 4 de gener ja retorni a plaça.

Biel "Cardaix" mor cremat

Dia 23 d'octubre fou trobat totalment cremat i incinerat dins una caseta de Son Vanrell Gabriel Payeras Miralles "Cardaix". La palla i els aparells de cultivar també cremats feren suposar que un accidental incendi en fou la causa.

Ràdio "Murta" reempren

Després d'uns anys d'interrupció d'emissions, dia 3 de novembre va tornar reemprendre la seva programació l'emissora local Radio "Murta". Fins a l'acabament d'any se l'ha poguda escoltar de dilluns a divendres, de 5 a 7 de l'horabaixa.

Solidaritat amb Centreamèrica

A Montuïri com arreu del món, l'huracà que va assolir tot Centreamèrica a mitjan novembre, va commoure la gent del nostre poble i s'hi va solidaritzar. Amb donatius i aportacions d'entitats els montuïrers hi vàrem col·laborar amb més d'un milió de pessetes.

ALTRES 10 ESDEVENIMENTS SIGNIFICATIUS

- Pel mes de març donàvem compte de la constitució la nova Associació de Gent Gran a Montuïri.

- Dia 4 de març va morir als 97 anys Jaume Nicolau Servera "Volland", l'home més vell de Montuïri, i dia 6 de maig, també al 97 anys, la dona de més edat, Margalida Juan Bauzá "Caragola".

- Dia 17 de maig va començar a Montuïri la "Volta ciclista des Pla". Aquí es féu la primera etapa.

- El 12 de juny el bisbe de Mallorca va confirmar 26 joves montuïrers que havien seguit el procés de fe.

- Joan Miralles i Monserrat va presentar en diferents ocasions tres llibres que fan referència a Montuïri.

- Pel juliol 15 universitaris de Catalunya, Euskadi i Madrid netejaren Son Fornés.

- Durant l'estiu d'aquest any la piscina municipal fou gratuïta per tal de compensar les molèsties de l'edificació d'un nou bar.

- Durant la majoria dels divendres d'estiu es va projectar a plaça cinema a la fresca.

- Gabriel Matas Alcover fou elegit nou president del CE Montuïri.

- També es va presentar, dia 4 de desembre, el llibre "Montuïri abans i després de 1300" pel seu autor Ramon Rosselló Vaquer.

Els baixos preus dels porcs i porcelles

Ara és temps de matances

El mes passat vérem per la televisió com un grup de ramaders de porcí, precedents de diferents indrets de la península, menaren una guarda de truges pels carrers de Madrid en protesta dels baixos preus dels porcs i porcells.

Des que s'implantà intensivament l'explotació de porcs i aviram, amb edificacions o naus amb cabuda de milers de gallines, pollastres, o bé truges i porcs, personalment (i he xerrat amb altres pagesos i ho diuen així) crec que tal activitat cau fora de la pagesia. És més, un pagès em digué — culpa de les granges mos foten el preu de l'aviram i els porcs.

I és que la pagesia clàssica, tal com s'entén, compta en tenir un poc de tot. Els casolans, o sia pagesos que tenen una caseta amb solls i poques quarterades, fins a 8 o 9, el seu ramat consisteix en tenir dues o tres truges, engreixar sis o set porcs i vendre els porcells sobrants, ja sigui a l'escorxador o a altres particulars que no tenen truja i volen un porc per fer matances i ja que es posen amb porcs en compren tres o quatre i en tenen uns quants per vendre.

A les possessions fa estona han desaparegut els porquerets que en un pretèrit no gaire llunyà — fins devers els anys 50 — arreu hi havia, amb la finalitat de tenir esment a la guarda de porcs, menar-los a les pastures o als figuerals, vigilar-los mentre pasturen que no facin malfraga o entrin dins el veïnat. Generalment realitzaven tal treball nins de 10 o 12 anys que en tal edat no eren aptes per fer altres feines.

Aquests porquerets tenien esment a set o vuit truges, el verro, unes quantes porcastes per renovar les truges velles i com a una cinquantena de porcastells. Aquests eren els porcs per tancar a la sollar i engreixar-los l'any següent. En aquell temps, pel mes d'agost, tancaven els d'engreixar. A vegades feien dues engreixades, una per vendre prest, devers tots sants, l'altra la venien ja dins l'any nou.

Aquesta manera però, comportava que quan al porc estava gras i li arribava el seu Sant Martí, o sia quan estava a punt de fer-ne matances, havien passat com a dos anys. Com que havien crescut a

temporades a l'oure pasturant i menjant figues de davall les figueres i una vegada tancats a dins la sollar la seva alimentació consistia en farina d'ordi, cigrons i altres llegums, així com verdesques i fruites, com son: cols, remolatxa, figues i figues de moro, pomes, meló, patates, moniatos, tomàtigs etc. És a dir, una alimentació sana i variada. Amb tal edat i menjars de pròpia collita, la seva carn està ben feta, per tant, conté menys aigua que si és molt tendre i és molt més gustosa. D'ella surten els bons botifarrons, camaiots i la bona i prestigiosa sobrassada mallorquina. Per cert, enguany n'hi ha molta que una vegada elaborada al cap d'unes setmanes torna blanca. N'hi ha que donen la culpa al pebre i altres que ha fet poc fred. Sortosament, encara hi ha pagesos que segueixen amb la tradició i crien i engreixen porcs, si bé no del tot, amb el sistema clàssic pagès. Pels manejats així, de moment, s'han salvat dels ruïnosos preus. Al voltant dues-centes cinquanta pessetes quilo es venen a particulars per fer matances i se sent a dir que se n'han venuts de més cars. Cal advertir que no tothom pot vendre els porcs a particulars i si ha de vendre al carnisser o a l'escorxador el preu que li pagaran serà baix. Un dia de bon vendre, si troba un carnisser que l'hi hagin fet comanda de sobrassades i botifarrons de porc pagès, potser les vengui a unes dues-centes pessetes quilo o pentura més, ara si no hi ha particular ni carnisser que els vulgui, els haurà de vendre al preu d'escorxador i aquest és molt baix.

L'explotació del porc ha avançat massa. S'exploten races prolífiques les quals donen ventrades d'almenys una dotzena de cries i dues parides per any, obtingudes aquestes la major part per inseminació artificial. També són precoces, al cap d'uns quatre mesos ja pesen entre 80 i 90 quilos, es mira que transformació pinso carn sigui baixa. Crec que en menys de tres quilos pinso se'n obté un de carn, mentre que a la manera clàssica es necessita el doble com a mínim. Les instal·lacions automatitzades. Les truges quan han de parir dins sales de parts tancades dins gàbies que eviten la truja s'ajegui damunt les cries i les

ofegui. Si és el subministrament de aliment, aquest va automàticament de la sitja al menjador, així com també hi va l'aigua als abeuradors. El sòl en graella per eliminar excrements. Disposen d'estufes l'hivern, ventiladors l'estiu, fins i tot n'hi ha amb instal·lació d'aire acondicionat. Tot amb la finalitat de reduir cost d'alimentació, de ma d'obra i evitar baixes de bestiar. D'aquesta manera tan automatitzada un sol granger pot atendre centenars de truges i porcs.

I que hem guanyat amb tanta tècnica? Idò més oferta que demanda i preus baixos. Conseqüentment el pagesos que tenen una truja o dues i uns quants porcs alimentats a les maneres clàssiques pageses de no trobar un particular o un carnisser que fabriqui els embotits estil pagès, si els ha de vendre al mercader, encara que la carn sia de qualitat ha de vendre segons el mercat i enguany és molt baix. A 35 pessetes les truges i a 110 els porcs verjos. Les porcelletes un mes abans de Nadal a dues mil cinc-centes pessetes cada animallet. La setmana de Nadal sí que pujaren a unes 5000 pessetes cada una.

I els porcs negres mallorquins, així com també les porcelletes és venen el fets a les maneres pageses a un preu normal per aquesta raça. Se sent a dir de tres-centes pessetes quilo pels grossos i a 7000 per les porcelles.

Aquests preus són normals, però en el temps en que ens trobam són baixos: Els ramaders esperen que sigui temporal i que es normalitzaran.

Sion Nicolau

Àurea Bessy Cerrato Juárez

Testimoni directe de la tragèdia d'Hondures

La seva conversa, el seu castellà té el so melodiós que caracteritza tota l'àrea del Carib i Con sud d'Amèrica. De llenguatge cult. Dins ella persisteix la tragèdia que visqué a Hondures on es trobava quan l'huracà "Mitch" assotava el seu país.

Durant algun moment de l'entrevista, quan reviu els calamitosos dies del devastador fenomen atmosfèric, sembla que el seu esperit vol fugir d'aquell horror, cercant un refugi segur. Després se sobreposa i continua expressant-se més tranquil·la, però sempre tenint present els dies tràgics que visqué i que no oblidarà mai.

Al fons del seu relat hi ha un missatge d'auxili i també d'agraïment per la ajuda massiva que rep el poble d'Hondures. Els dies tràgics no han passat del tot; vénen anys molt difícils.

Àurea Bessy Cerrato Juárez, la quarta de vuit germans, nasqué el 24 d'agost de 1945 al petit poble de Jocón, no massa enfora de San Pedro Sula, una ciutat d'uns 700.000 habitants. En aquesta ciutat desenvolupà els seus estudis des de molt nina. És mestra d'Educació Primària i va treballar dins aquest magisteri durant 19 anys, fins que es casà i vingué a Montuiri. És casada precisament el març del 77 amb el nostre paísà Joan Martorell Bauzá. Tenen un fill i una filla: Joan i Maite. Viuen a Montuiri des de 1983.

Per situar-nos un poc direm que San Pedro Sula és la segona ciutat del país i de les més pròsperes d'Hondures. Gran part dels habitants viuen de l'agricultura i ramaderia especialment al servei d'importantes empreses i gran terratinents.

— Ens crida l'atenció el nom d'Àurea —li deim per encetar la conversa—.

— Et diré —contesta Bessy—, al meu país hi ha el costum de mirar el calendari i posar un dels noms que assenyalen a l'infant que neix aquest dia. Si observes veuràs que diu: 24 agost, Santa Àurea i Sant Bartomeu.

— Per quin motiu et trobaves a Hondures quan l'huracà arrasà el teu país?

— Ens havien comunicat que la meua mare es trobava molt malalta i desitjava veure-la.

— I estant allà...

— Sí, coincidí la meua estada amb el pas devastador de l'huracà "Mitch", el qual deixà la desolació i la mort arreu del meu país. Foren dies i hores de terror, d'incertesa, "con el corazón en vilo" sense saber que passaria durant les pròximes hores.

— Anem al principi: com començà i visqueres la tragèdia i quin temps durà el pas de l'huracà?

— Avui tot el món ha vist ja per TV les crues imatges de la tragèdia que arrasà Hondures a nivell diríem panoràmic. Però també hi ha un drama dins cada un dels hondurenys. La meua experiència personal fou la següent: estant amb la meua família que viu a San Pedro Sula, sentírem el servei meteorològic de Miami anunciant la formació del "Mitch" i les zones que possiblement afectaria. Se suposava, segons el indicis, que es convertiria en una forta tempesta tropical com tantes altres al seu pas per Hondures. El Carib és zona d'huracans i el meu país, entre altres, ha estat afectat anteriorment pels huracans "Francelia", "Fifi" i altres. El "Mitch" sobrepassà llargament els efectes destructors dels anteriors.

— Quins foren els primers símptomes que tenguéreu de l'huracà de ple damunt vosaltres?

— Els elements que componen aquest fenomen són l'aigua i el vent. "El agua caía a cántaros, diluviaba" —ens diu literalment— nit i dia sense aturar-se. L'acompanyava un fortíssim vent huracanant —mai més ben dit—, unes forces que juntes a més d'avassallar-ho tot,

(Continua a la pàgina següent)

Hotel Rural Es Figueral Nou
Es Pati de Montuiri
Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Ctra. Montuiri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuiri

(Ve de la pàgina anterior)

produïen un renou esgarriador. No saps si el sòtil et caurà damunt o si l'allau d'aigua envairà ca teva. Durant dies persistiren aigua i vent. Els rius plens, estaven a punt de desbordar. La ràdio donava avisos i notícies contínuament. Entre altres, que nos ens moguéssim del nostre domicili sense un motiu poderós. Ens aconsellava que algú de la família estàs vetllant mentre la resta descansaven vestits.

- Funcionaven bé les comunicacions?

- El telèfon i la ràdio al nostre domicili funcionaven. Ten en compte, però, que vivíem a l'interior de la ciutat, la nostra casa podia resistir més bé els elements que s'havien desfermat. Així les coses, quan semblava que la borrasca passava, la ràdio ens comunicava que l'ull de l'huracà retrocedia. Tothom estava avisat i preparat per el que vendria que, com havien anunciat, tal volta seria pitjor. Així fou: l'aigua i el vent creixeren amb intensitat. En aquests moments els rius es desbordaren, quasi tots els ponts s'enfonsaren, els carrers també eren rius, les cases s'inundaren. Moltes de les dèbils construccions de fusta espargides pel camp on vivien els treballadors i famílies que es dediquen al cultiu del cafè i els plàtans, no pogueren aguantar tampoc la força dels elements. El vent i l'aigua les se'n dugué. Algun turó, no massa rocós, on s'hi havia edificat, va desaparèixer impulsat per la força de les aigües junt amb els habitatges. A Tegucigalpa, la capital del país,

hi féu grans destrosses. El riu Choluteca, que hi passa pel mig, es desbordà també i la ciutat quedà dividida en dos trossos. El centre i arravals sofriren greument les conseqüències, hi hagué centenars de víctimes. Aquest malson que assolà el meu país durà sis dies. L'aigua i el vent no s'aturaven mai.

Hem deixat parlar la nostra interlocutora sense interrompre-la. Semblava que estava vivint altra volta aquells dies i moments d'angúnia. El periòdic "La Prensa" de San Pedro Sula donava dies després unes llistes de víctimes i perjudicis que esgarriaven, les quals, tractant-se d'un petit país i pobre, mostren un panorama desolador que afecta tot el territori.

- Després del pas de l'huracà, com reaccionà la gent?

- Aquest és el drama humà del què et parlava abans. Quasi tota l'economia del país ha romàs destruïda. Moltes persones afectades per la mort o desaparició d'algun familiar es troben ara amb el problema de manca de treball. Quan acabà el temporal, la catedral, les escoles, els estadis de futbol i altres edificis públics s'ompliren de gent afectada per la tragèdia. Els pobles i ciutats quedaren incomunicats, l'aigua ho cobria tot. Les primeres ajudes vengueren d'EE. UU., d'Espanya i Japó. els helicòpters no podien posar-se en terra i tiraven els paquets des de l'aire a les persones aïllades per l'aigua. Es veien paquets que els se'n duia la riada perquè no podien agafar-los. Dins les ciutats començaren els

Victimes i perjudicis a Hondures segons "La Prensa"

Morts.....	7.000
Desapareguts.....	12.000
Damificats.....	1.932.480
Pèrdues econòm.(milions dòlars).....	2.000
Bananeres.....	850
Cafè (quintars).....	800.000
Infraestructura.....	80%
Vivendes perdudes.....	120.000
Vivendes espenyades.....	10.000
Ponts destruïts.....	169

intents de pillatge a causa de la fam... espantós.

- Com veus el futur del teu país?

- La tragèdia no ha acabat. Ara ve la segona part. Amb tota l'economia del país destruïda, Hondures necessitarà l'ajuda internacional per retornar a la normalitat. Passaran anys i no ens hauré recuperat. Dies després podia agafar l'avió per retornar a Mallorca i abraçar la família que havia deixat aquí. En aquests dies començaren a produir-se malalties a causa dels moscards de les aigües embassades i per les aglomeracions humanes als centres d'assistència. És difícil descriure l'espectacle: pèrdua de vides humanes, malalties, destrucció, pobresa..., no deixaré de repetir que el país necessita una ajuda constant per recuperar-se.

- Ens has fet un resum molt gràfic d'aquest gran desastre. Esperam i desitjam que l'ajuda dels distints països a nivell governamental i les aportacions particulars farà que el poble d'Hondures es refaci. Ara unes quantes preguntes per presentar el teu país: Com són els teus paisans?

- La gent del meu país es dedica majorment al cultiu de les terres i la ramaderia, una gran part treballa als "bananals" d'empreses estrangeres. Comença a haver-hi algunes petites fàbriques.

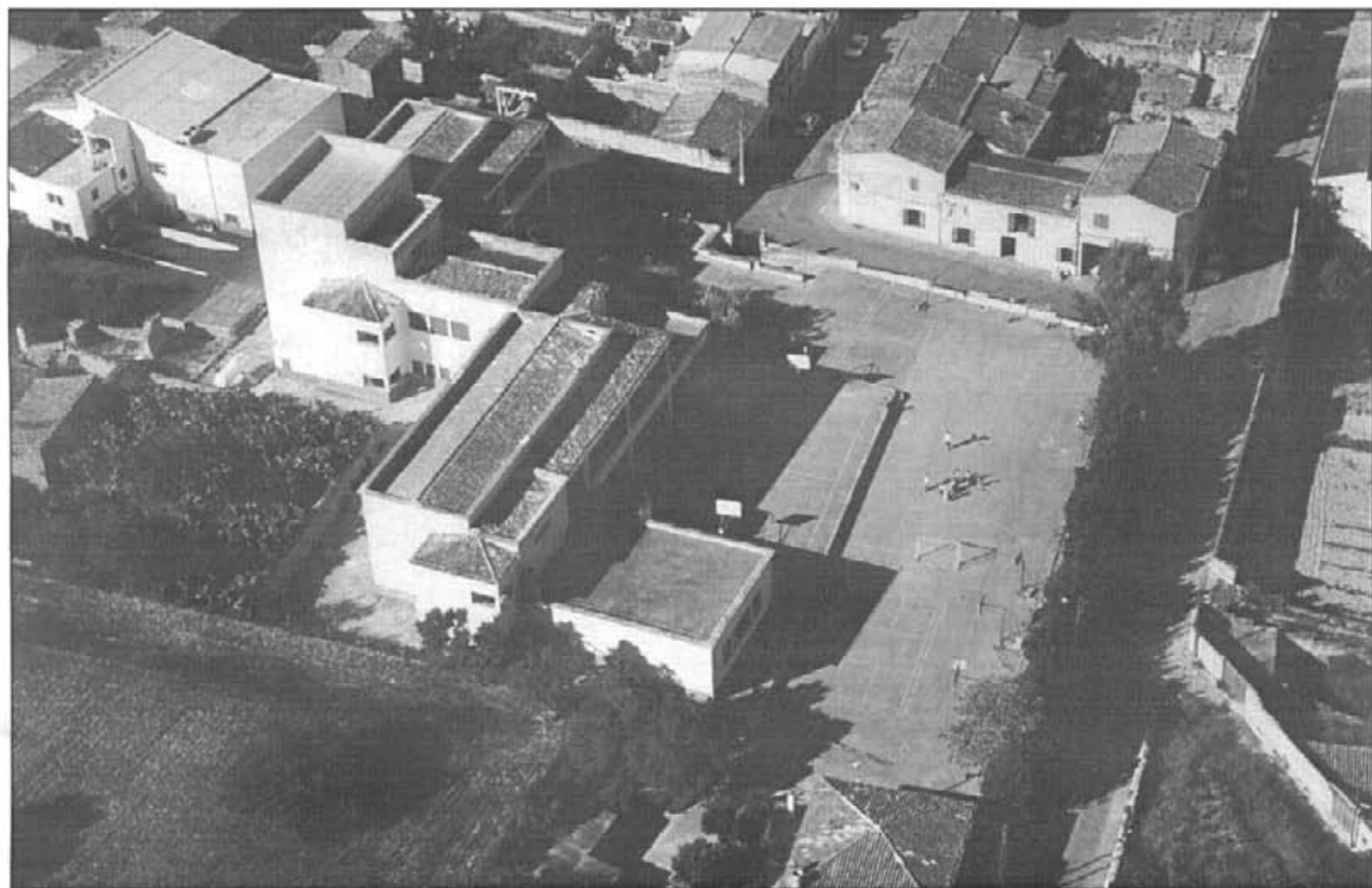
- Com definiries la seva posició social?

- Com a quasi tots els països hi ha tres classes socials: els més poderosos (els rics terratinents propietaris de grans extensions de terres), la classe mitjana i els pobres. Els qui més abunden són aquests darrers: és més, la classe mitjana no és com la d'aquí, "no puede tanto". No hi

música bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

Vista aèria de les escoles i els voltants

ha petits propietaris. He de fer constar, però, que la gent rica amb aquesta gran desgràcia s'ha portat bé, han ajudat molt.

– **Respecte a la cultura: com està el país?**

– He de confessar que hi ha un alt nivell de persones que no estan alfabeticades. Això sí, són molt oberts, molt amables; no donen perquè no tenen; és gent senzilla i molt acollidora.

– **Tornaràs a Hondures, Bessy?**

– Totd'una que pugui vull tornar-hi per abraçar altra volta la meua mare, familiars i coneguts. Vull deixar constància i repetir el meu agraïment a totes les persones que d'una manera tan desinteressada, amb els seus donatius ajuden Hondures i a tots els països de l'àrea del Carib afectats per l'huracà.

No volem acabar sense transcriure alguns titulars de la premsa hondurenys d'aquells dies:

"La Prensa: "Tegucigalpa angada en una noche de terror", "La devastación convierte a Guanaja en isla fantasma",

"Acorralados están los pobladores del Valle de Sula", "Mitch nos arrasó", "Colapso total", "Lo que queda", "Temor al pillaje", "Mitch hace retroceder Honduras 40 años". Un alt personatge dels EE. UU. en unes declaracions: "Honduras ha sufrido un desastre de proporciones bíblicas". L'arquebisbe de Tegucigalpa afirmava: "Es necesario hacer una nueva Honduras".

El que hem exposat ens haurà de fer pensar als qui vivim dins una societat del benestar i el consum, en tots els països d'Amèrica Central que han sofert els efectes del tràgic fenomen meteorològic, en tots els habitants de diverses regions d'Àfrica en situacions d'emergència i en tots els desemparats del món que pateixen fam, malalties i abandonament. La nostra societat –repetim– que moltes vegades exigeix uns drets, ha de recordar que també té uns deures: ajudar els nostres germans, als desemparats... als oblidats de sempre.

Miquel Martorell Arbona

Es Cantó
RESTAURANT

**BERENARS
MENÚ ECONÒMIC
RESTAURANT A LA CARTA
MENJADOR PRIVAT**

Sales per a
**BATEIGS
COMUNIONS
NOCES
CONVENCIONS
etc. etc.**

*

Carretera Palma - Manacor, Km. 30
Telf. 971 64 40 01 • MONTUÏRI

Ferrerries - I

Es Ferrer Mosson, es Ferrer Gallet i es Ferrer de Roqueta

Generalment els ferrers de Montuïri tenien les instal·lacions i eines següents: una manxa, un banc rodó amb tres o quatre caragols per llimar, tallar..., l'encreu i el mall, la màquina de fer forats que evolucionà i arribà a ser elèctrica, martells de tota classe, estanalles de tota classe, serretes per serrar ferro, llimes per llimar ferro... Val la pena detenir-se a contemplar el banquet i el seu respectiu caixonet amb tot el necessari per ferrar bísties: el llambroix, que consisteix en una pala de ferro acerat, eina usada per tallar l'unglet dels animals; la raspa, eina semblant a una llima, de dents piramidals o còniques que serveix per rebaixar o llisar fusta, os, banya i altres coses dures no metàl·liques; martell de ferrer, dues estanalles...

Feines normals de tots els ferrers eren ajustar rodes, arreglar maquinària agrícola, ferrar bísties, esmolar eines, objectes de ferro necessaris per a la construcció de cases, sínies pels horts...

1.- ES FERRER MOSSON, carrer de Sant Bartomeu

El ferrer Pep Garcia i Lladó, casat amb Maria Sastre i Crespi, tingué dos fills que ens interessen pel tema que tractam: en Guillem i en Tomeu, de 10 ò 12 anys més jove que el seu germà.

Un dia na Maria, repuntadora d'esparidenyes, preguntà al fill Guillem:

– Què tal es ferreret, referint-se a en Tomeu.

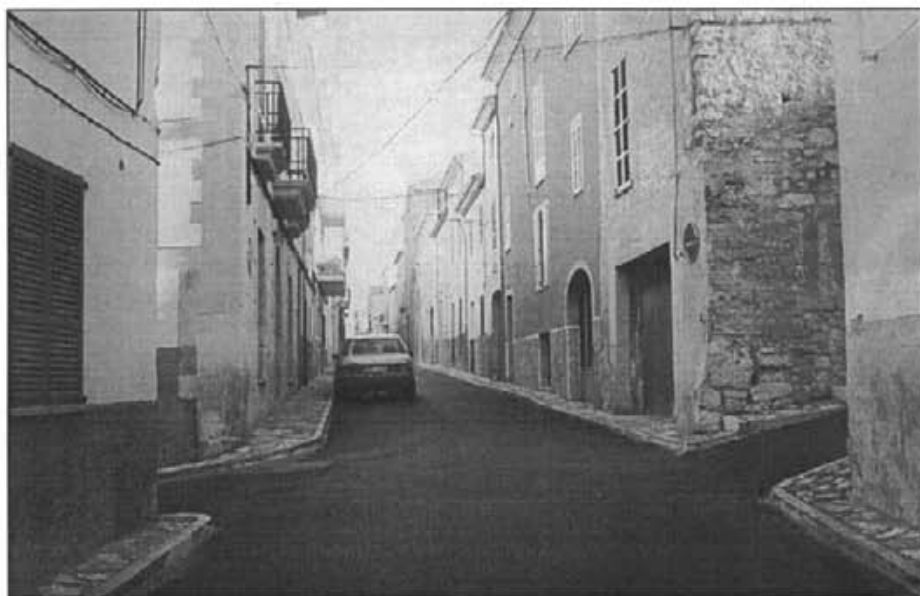
– En Tomeu serà ferrer, contestà el germà major.

Una tia de França, sense infants, se'n volgué dur en Tomeu amb ella al país veïnà, però l'al·lot, atret pel seu ofici, no hi volgué anar. Ho féu un altre germà dels dos anomenats, i que es deia Pep, com el seu pare.

El pare es retirà quan pogué confiar la ferreria als dos fills. La tragèdia visità la ferreria i, mort en Guillem, en Tomeu l'agafà ell tot sol.

Criden en Tomeu al servei militar i son pare, per no tancar la ferreria, la tornà prendre per mà.

En el quarter es va saber l'ofici d'en Tomeu i un dels seus majors li preguntà:

En el carrer de Sant Bartomeu el Ferrer Mosson hi tenia instal·lada la ferreria

– Sabries fer una brilla?

La va fer tan bé que la fama del bon ofici d'en Tomeu passà els límits de la caserna i se n'assabentaren a Can Buades de Palma. Aquesta casa contractà en Tomeu, el qual hi treballava per hores, i, per cert, aquestes hores eren més ben retribuïdes que les d'altres empleats de la casa. Quan acabà el servei militar i el seu pare s'havia fet més vell, el ferrer Tomeu tornà a Montuïri, deixant l'oferta de Can Buades, la qual casa la mantingué per si no li anava bé la ferreria paterna i volgués tornar a Ciutat.

Però la ferreria va anar bé perquè, segons es diu per la vila, el ferrer Mosson va ésser un ferrer molt complet i molta gent li comanava allò que necessitava. Ell mateix es va construir la màquina per fer forats elèctrics, aconseguí la primera sembradora de faves de Montuïri; amb n'Isbert realitzava metxines per a quan no hi havia vent a l'era, i la seva dona, na Maria, hi feia els forats i l'embotit per assegurar els perns. Les ferradures que utilitzava eren artesanals, elaborades per ell mateix; tenia especial encert en els acerons...

Es jubilà i va vendre la ferreria a en Rafel Costa. Aquest tampoc va desaparèixer cap dels ensenyaments i experiències de Bartomeu Garcia i Sastre, el ferrer Mosson.

2.- ES FERRER GALLET, carrer de Baix

Nomia Biel, era felanitxer i el seu estat civil, viudo. Aquí congué n'Aina Vaquer, Pelosa. S'enamoraren, es casaren i en Biel li féu promesa de la casa, cosa gens estranya als costums d'aquells temps. El ferrer Roqueta hi va fer feina abans d'instal·lar-se pel seu compte.

En Biel tenia una filla, Miquela, i aquesta un fill, al qual li deien Joan de Madrid, encara que visqués a Barcelona amb sa mare. En Biel era músic i tocava la caixa a la banda local.

3.- ES FERRER ROQUETA, carrer des Pou del Rei i carrer Major

Jaume Roca i Bunyola, en un principi tenia la ferreria al cap de cantó entre el carrer Posada i el carrer des Pou del Rei. En Miquel Ferreret va treballar amb en Jaume. Coneixem dues obres d'aquest darrer, la sínia de Can Pere Joan Tarric i la barana del balcó de la seva casa nova del carrer de la Barrera. En Jaume era més i més atret per fora vila i la ferreria s'anava transformant més i més en taller de bicicletes. En Miquel es quedà el negoci i el traspassà a ca seva, al carrer Major: Can Miquel de ses Biciesetes.

Sa veu de sa memòria

MONTUÏRI ABANS I DESPRÉS DE 1300 - III

Continuen els establiments d'alqueries

1243, 29 juliol.- Joan Hospital i muller Guillem reconeixen que Joan de Sporles ha de rebre 170 sous malguresos i s'obliguen sobre els béns especialment l'alqueria Petrocug del terme de Montuèri i amb els bous i bestiar i dos sarraïns i una sarraïna (¹).

1244.- Bernat Vidal i muller Dolça venen a Ramon de Codines dues sorts de terra, separades, a l'alqueria de Manresa anomenada Benigalip (Lloret), terme de Montuèri que li foren donades per una jovada per les seves cavalleries de les cavalleries de Manresa, i li ven també tot allò assignat per comprar dites sorts a l'alqueria Atulen. Per preu de 100 sous malguresos (²).

1244 (?).- Per Ponç i Domingo Eixartell reben en establiment per temps de quatre esplets un honor i un parell de bous a l'alqueria Beniatur que és al preu de Montuèri i donaran la quarta part del fruits (³).

1245, 17 febrer.- Ramon bisbe de Mallorca i els pabordes de la Seu estableixen a Joan de Llobera una peça de terra a l'alqueria Benuquinena, terme de Montuèri, a les cavalleries dels homes de Tortosa, confrontant amb el camí de Felenig, alqueria de Ramon Ferrer i altres. Farà cens de 12 diners (⁴).

1245, 19 febrer.- Els mateixos estableixen a Ramon Ferrer de Tortosa una feixa de terra a l'alqueria Benuchinena, a cens d'un besant d'argent (⁵).

1245, 17 agost.- Pereta, viuda de Pere Sicoler perquè necessita diners ven a Ramon de Codines una jovada de terra a l'alqueria de Manresa dita Benigalip i a l'alqueria Benitulyen, en alou franc, per preu de 100 sous malguresos (⁶).

1247, 24 setembre.- Ramon bisbe de Mallorca i els pabordes de la Seu estableixen a Joan de Caldes l'alqueria Avinacia i el rafal Algizar, terme de Montuèri que foren de Ramon de Magalats deixats en testament al seu germà Bernat de qui els va comprar el Bisbe. D'ells Guillem de Montcada donà a Joan Mateu 2 parellades i cases i una quarterada per hort i vinya amb cens d'una masmodina d'or (15 juliol 1231) i després Ramon de Magalats el comprà a

Joan Mateu i muller Maria (16 agost 1233).en dit rafal Guillem de Montcada donà a Ramon de Magalats 4 jovades de terra (15 setembre 1232). Farà cens de 2 masmodines d'or i 3.000 sous malguresos d'entrada. Joan de Caldes es compromet a tenir el lloc poblat (⁷).

1247, 8 abril.- Bernada viuda de Joan Plana dona a sa filla Saurina l'heretat i llegítima que li toca de l'alqueria Raagit, terme de Montuèri, a la porció que fou de Ramon Alemany i Guillem Claramunt ara del Temple. Es reté per temps de sa vida la quarta part dels esplets així com també 400 sous malguresos que pagarà Ermessén, germana de dita Saurina, per la seva part (⁸).

1247, juliol.- Arnau Massip estableix a Joan de Sagarina per temps de tres anys la meitat de l'alqueria Beniamoratge, terme de Montuèri, tenguda en nom de Berenguer d'Espanya a cens de 5 quarteres meitat ordi meitat forment. Li entrega un parell de bous i ell n'hi posarà altres dos parells. Tendran la meitat dels fruits (⁹).

1247, agost.- Pere Balsà estableix a Bernat Fuster la meitat d'aquelles figures que són a un hortet de l'alqueria Raal Axat, terme de Muntueri. Farà cens d'un parell i mig de capons en la festa de Nadal (¹⁰).

1247, setembre.- Mateu de Cella estableix a Arnau Rotland, des de la festa de Sant Miquel a tres anys, l'alqueria Tur, del terme de Montuèri. Conrarà les vinyes (¹¹).

1247, maig.- Arnau Font, batle major de Mallorca, reconeix que Martí Ferrandis ha passat comptes de la batlia de Muntueri i Cabocorb de tot el temps que en nom seu i del rei ha exercit de batle (¹²).

1247, 26 juliol.- Arnau Massip estableix a Joan de Sagarina per temps de tres anys la meitat de l'alqueria Beniamoratge, terme de Montuèri, tenguda en nom de Berenguer d'Espanya a cens de 5 quarteres meitat ordi meitat forment. Li entrega un parell de bous i ell n'hi posarà altres dos parells. Tendran la meitat dels fruits (¹³).

1247, 31 agost.- Pere Balsà estableix a Bernat Fuster la meitat d'aquelles figures que són a un hortet de l'alqueria Raal

Axat, terme de Muntueri. Farà cens d'un parell i mig de capons en la festa de Nadal (¹⁴).

1247, desembre.- Pere Company concedeix a Sait Abcamar, Abdela Abenyucef, Asmer Abensidar, sarraïns captius seus, que li donaren 600 besants pagadors en partides, per aconseguir la llibertat; i els entrega la seva alqueria amb cases anomenada Alcayfa, terme de Montuèri, exceptuant un rafal que el se reté. els entrega tres parells de bous amb les arades. Tendran la meitat del fruits (¹⁵).

1248, 14 abril.- El papa Innocenci IV posa davall la seva protecció i la de Sant Pere les esglésies parroquials de Mallorca i les seves pertinences, entre les quals s'anomenen la de Santa Maria i Sant Pere de Muntueri (Montuèri i Castellitx) (¹⁶).

Ramon Rosselló Vaquer

- 1) ARM ECR 342 f. 216v.
- 2) ARM RP-XIII núm. 68
- 3) ARM ECR 343 f. 291v.
- 4) ACM Llibre Verd f. 105v.
- 5) ACM Llibre Verd f. 105v.
- 6) ARM RP-XIII núm. 72
- 7) ACM Llibre Verd f. 106
- 8) ARM ECR 343 f. 158
- 9) ARM ECR 343 f. 193
- 10) ARM ECR 343 f. 207v.
- 11) ARM ECR 343 f. 216v.
- 12) ARM ECR 343 f. 181v.
- 13) ARM ECR 343 f. 193v.
- 14) ARM ECR 343 f. 207v.
- 15) ARM ECR 343 f. 243
- 16) ACM núm. 13.456

L'antiga Caixa Rural de Montuïri

La primera entitat financera de la qual tenim coneixement a Montuïri fou la Caixa Rural. Creada segons algunes fonts l'any 1907 i segons altres un any més tard, s'instal·là al carrer Major, concretament a can Xinet. Molt lligada a l'acció social de l'Església i a les forces conservadores locals, aconseguir mitjançant el crèdit agrícola el reforçament dels petits propietaris.

Fou una més de les moltes que es crearen arreu de l'illa i complí les seves funcions fins que fou absorbida per la Caixa de Pensions al començament dels anys trenta. Avui presentarem la part més rellevant dels seus estatuts, però abans farem una introducció sobre la ideologia i les finalitats que perseguïen aquests tipus d'entitats. Primerament exposarem part la definició que ens fa d'elles l'Enciclopèdia Catalana i després una ressenya de l'historiador algaïdí Pere Fullana a l'Enciclopèdia de Mallorca.

La G.E.C. ens diu que "sorgiren al País Valencià a la fi del s. XIX. La base era la mutualitat, i tots els socis eren responsables solidàriament dels compromisos de la caixa, i el capital no donava interessos. La caixa prestava als socis la garantia dels seus béns mobles i collites, però sense hipoteques. Algú els ha considerades un precedent del moviment socialcatòlic del començament del segle XX. Es generalitzaren a l'Estat espanyol a l'empar de la llei de Sindicats Agrícoles del 1906. Les caixes rurals tingueren a Mallorca una gran difusió per iniciativa de la Federació Catòlica Agrària, especialment del franciscà Pere Joan Cerdà i Colom. El 1907 foren fundades les primeres a Artà i Montuïri. Al cap de pocs anys començaren la decadència, segurament per falta de capital, i cap al 1930 s'inicià un procés d'absorció que beneficià especialment la Caixa de Pensions i també la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de les Balears."

La ressenya de Pere Fullana diu que "El 1907, gràcies a la iniciativa del bisbe Pere Joan Campins, havia estat creada a Mallorca la xarxa d'una quarantena de Cercles d'Obrers Catòlics que, mancats de protecció social, potenciaren als pobles l'associacionisme agrícola i fo-

La Caixa Rural de Montuïri estava en el carrer Major

mentaren els sindicats agrícoles i les caixes rurals confessionals...

...A partir del 1910, es funden sindicats agrícoles a molts de pobles i gairebé tots ells creen la seva pròpia caixa rural d'estalvis i préstecs. Altres pobles, en canvi, seguien creant les caixes com a entitats de crèdit agrícola, sense comptar amb un sindicat i ni tan sols amb la plataforma d'un Cercle d'Obrers Catòlics."

La de Montuïri no formalitzà els seus estatuts fins a l'any 1926. El que ara segueix és la part introductòria d'aquests ja que la resta del fulllet és semblant en quant al seu contingut al d'altres estatuts de caixes rurals

Estatutos de la Caja Rural de Montuïri

Capítulo I

Artículo 1º

Con el nombre de Caja Rural de Montuïri se crea una Sociedad cuyo domicilio estará siempre en Montuïri, provincia de las Baleares.

Artículo 2º

Esta Sociedad se propone el alivio de las clases necesitadas y el desarrollo de la Agricultura e Industria, por medio de las operaciones siguientes:

1º Creando hábitos de ahorro entre los trabajadores, recogiendo las pequeñas economías y abonándoles el interés que fijará la Junta General y que no po-

drá bajar de un dos por ciento anual.

2º Prestando a los socios las cantidades que necesitan en la forma y condiciones que se exponen más adelante.

3º Adquiriendo aperos y máquinas agrícolas para aprovechamiento de los socios.

4º Adquiriendo semillas, plantas, abonos y cuantos elementos convengan para el fomento agrícola y pecuario.

5º Creando cajas de retiro para los ancianos, de socorros mutuos para los enfermos, de seguros sobre el ganado y todas las demás instituciones similares que el Consejo de Administración y la Junta General juzguen de provecho para los socios; sometiéndose los oportunos reglamentos a la aprobación de la autoridad competente.

Artículo 3º

La Sociedad se funda por tiempo indefinido, cumpliendo desde luego lo indicado en los apartados 1º y 2º del artículo 2º. El Consejo de administración estudiará los medios de llevar a la práctica lo demás, sometiendo sus proyectos a la aprobación de la Junta General.

Segueixen quatre capítols referents als socis, al capital social, a les operacions de caixa i a l'administració de la Societat. A més d'un llarg reglament intern que podem obviar amb tota tranquil·litat.

Tan sols pens que tenen interès especial les disposicions transitòries ja que en elles queden reflexades els que sembla són els impulsors de la Caixa Rural. Convé remarcar la coincidència amb el que hem exposat abans sobre la influència de les forces conservadores i de l'església en què els dos primers personatges de la llista són Pau Simeón de la Paz, aleshores batle de Montuiri, i Joan Baptista Munar, vicari de la parròquia.

Disposiciones transitorias

1ª Para atender a la constitución de la Sociedad se ha formado una Junta compuesta por los señores: D. Pablo Simeón de la Paz¹

D. Juan Bautista Munar

D. Gabriel Arbona Arbona

D. Matias Munar Durán

D. Rafael Cerdá Miralles

D. Bartolomé Ribas Balaguer

D. Gabriel Martorell (a) Moragues

D. José Roca Mayol

Llibre nou

Articles i parlaments de Joan Miralles i Monserrat

Com ja s'especifica en el títol de l'obra, aquest exemplar conté un recull de diferents escrits publicats a **Bona Pau**, a *Lluc* i alguns indèdits, pel seu autor. De totes maneres s'ha de considerar un exemplar d'un contingut molt variat, dividit en 8 capítols, en el transcurs dels quals hi trobam articles d'homenatge a Josep Carner, a Pere Capellà Roca, a l'amo en Biel Badia, a Joan Grimalt (Flabioler), al Pare Gabriel Miralles, al batle Joan Mas i Verd, als mestres Melcior Matas i Miquel Pieras, al metge de Meià; ressenyes de creació literària, cultura popular, receptes de cuina, balls dels Cossiers, el primer concurs de cultura popular de 1974, la inauguració de l'Escola Graduada, rememoracions de l'època nacional catòlica, arxiu municipal, el casal de Can Socies, l'església parroquial en el segle XIV... i el darrer: *Quan només en queda la memòria*.

Un volum que complaurà sobretot als qui gaudeixen de conservar personatges i fets que han tengut incidència en la nostra història. - O.A.

D. Gabriel Mesquida Barceló

D. Damián Aloy Serra.

D. José María Llorens Clariana.

Que suscriben estos Estatutos.

2ª La misión de esta Junta se concreta a formar una lista de las personas que, reuniendo las condiciones exigidas por el artículo 4º, quieran formar parte de la Sociedad; a disponer todo lo necesario para establecerla, y a promover, convocar y presidir una Junta General para constituir la Caja, cuando el número de los que lo soliciten sea superior a diez.

3ª La Junta a que se refieren estas disposiciones no podrá llevar a efecto nin-

guna de las operaciones propias de la Sociedad y quedará disuelta desde el momento en que, por la General, se nombre al Consejo de Administración.

Montuiri 1º de Enero de 1926

(Signen els de la llista)

Guillem Mas Miralles

1 - D'aquest personatge ja n'hem parlat a altres escrits. Li deien mestre Pau, juntament amb el seu germà mestre Perico, eren els encarregats de la fàbrica de sabatilles que es trobava a s'Hostal i que era propietat dels germans Llorens Clariana. En el moment de redactar-se aquests Estatuts mestre Pau era el batle de Montuiri.

OMEGA

Cindy Crawford's choice

★

New Constellation

OMEGA

The sign of excellence

Joyerie Fermin

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

En el jardí de Can Moio

Era un diumenge horabaixa de primavera de l'any 1945 quan en aquestes escales del jardí de Can Moio aquestes quatre persones es fotografiaren. Encara es po veure com estava aquest lloc en aquell temps, fa cinquanta-quatre anys.

Els quatre de la foto són: (d'esquerra a dreta) Francisca Lladó, Bartomeu Sampol (el fotògraf que aquesta vegada no fou ell el qui la va tirar), Jerònia Badia (†), Maria Roig (†) i Maria Quelet.

Records d'infantesa

Un dia a la muntanya

De bon matí aparellava les coses per anar d'excursió. M'afanyava a fer la truita, embolicar el pa i formatge amb paper d'estrassa, fruita i tot quant mancava. Abans de l'hora assenyalada ja era a plaça esperant l'autocar. El matí era fresc, però ni un sol núvol entelava el firmament.

Tendrem bon dia, vaig pensar. La púrpura del llevant anunciava la sortida del sol que contemplava en silenci, sense pipellejar.

Cap espectacle es pot comparar als que ens ofereix la natura.

El temps del camí que passam dins l'autocar ens divertim molt; ja cantant o bé qualcú conta acudits que ens fan riure.

Arribam a les muntanyes. No em cans

de mirar. La seva bellesa fascina.

Pels que sempre hem viscut al pla tenen un gran atractiu. És de veure com muden de color segons la llum i la distància.

Una veu em fa tornar a la realitat: Cal seguir endavant, manca molt per caminar.

Anam pujant ara, per enmig de roques, aritja i fanàs; ara travessant alzinars espessos, foscs, baix dels quals les herbes creixen ombrívols, i el sòl resta cobert de vellutat pèl de roca. Llavors baixam per llocs tan perillosos que ens obliga a ajudar-nos.

Ens aturam a berenar i descansar a la vora d'una font d'aigua fresca i neta com el vidre.

Tornam seguir sense aturar-nos fins a

trobar un poblet edificat damunt un turó. És silenciós, solitari; hi viu molt poca gent. Els carrers són estrets, empedrats; les cases de pedra amb portals rodons i reixats a les finestres. Les teulades encorbades sota el pes dels anys; algunes bigues han passat per ull. Tot sembla restar encantat com a les rondalles, com si el temps s'hagués aturat. Cercam un arrecés per dinar. Posam el que duim damunt estovalles i tothom menja tot quan vol.

Tenim una hora per dinar i descansar abans de tornar-nos a posar en camí.

Vaig a recórrer els voltants. Baix del llogaret se sent renou d'aigua; és el torrent mig tapat pel brancatge dels oms i batzers.

Dins de l'aigua embassada hi ha tots quants tons verds es puguin imaginar. I alçant els ulls, les fulles dels oms, a →

Gloses

Diuen que Espanya està bé

Mos diuen comprou, comprou,
comprou fins endeutar-vos,
perquè comprant molt donau
feina als treballadors.

No volen tenguem doblers
i mos diuen gastau-los
o tirau-los pes carrers
per ells acaparar-los.

Volen veure rics i pobres
i que mos puguem distingir,
uns bon menjar i bones robes
i altres a mig vestir.

Un quants anys hem estat bé,
estava un poc repartit
i ara per què? No ho sé,
tornam an es temps antic.

Es pobres tornam més pobres,
es ric es fa molt més ric,
d'això jo en puc donar proves
i el Papa també ho ha dit.

Jo vaig néixer temps enrere
i vos ho vull dir amb un mot,
si comprou, no ho gasteu tot,
no sabem que mos espera,
jo en el món he vist de tot.

Antònia Adrover

Foto de 1934 quan encara era viu l'aviador Pere "Rua" (1r de l'esquerra).
A continuació veim Margalida de Can Rei, Margalida de Maià, Prudència de Maià,
Isabel de Cas Puig, el nin en braços és l'actual Pau Servera (apotecari), Maria Aloia,
la mare de l'actual apotecari, l'amo en Pau de Son Toni Coll i Manuel Gomis (el jove
que pretenia aleshores na Margalida de Maià)

La vida avança

Sa vida avança
a pas de gegant,
cada dia passa
un poc més envant;
però tu no t'aturis,
segueix caminant,
camina lleugera
alegre i cantant,
que la vida avança
a pas de gegant.

Antònia Adrover

Al batle

Montuïri és des pobles
que de tots vents es veu bé
i aquest coratge que té
es nostro batle en ses obres;
n'ha fetes moltes de noves:
sa plaça i tot es carrer;
ses que li queden per fer
me pens que ho seran, més grosses.

Amador Font

A na Ventura

M'he fixat abans d'entrar
que tu venies, Ventura,
amb una falda tan xula
que no me cans de mirar.
Molt has donat que xerrar;
ets molt gran, guapa i curra,
sé que ho ets, una hermosura,
ja fa temps que ho vaig notar,
avui me puc declarar,
mai m'he pogut explicar,
t'engates amb so xerrar,
no me'n deixes dir ni una.

Amador Font

Records d'infantesa

← contrallum, són d'un groc i transpa-
rència meravellosa. Les roques il·lu-
minades pel sol es reflecteixen dins
l'aigua. A cada un dels desnivells del
torrent, segons la seva alçada, l'aigua
canta amb un to diferent; sembla un
concert que escolt embadalida.

Seguim caminant. No molt lluny es
troba una cascada d'uns sis metres
d'alçada. És impressionant la força de
l'aigua caient, fent sabonera damunt les
roques cobertes de verdet.

Ara descans a ca nostra vora la
xemeneia mentre sent gran gaubança
d'haver pogut fruit d'un dia en contacte
amb la natura i vista tanta bellesa.

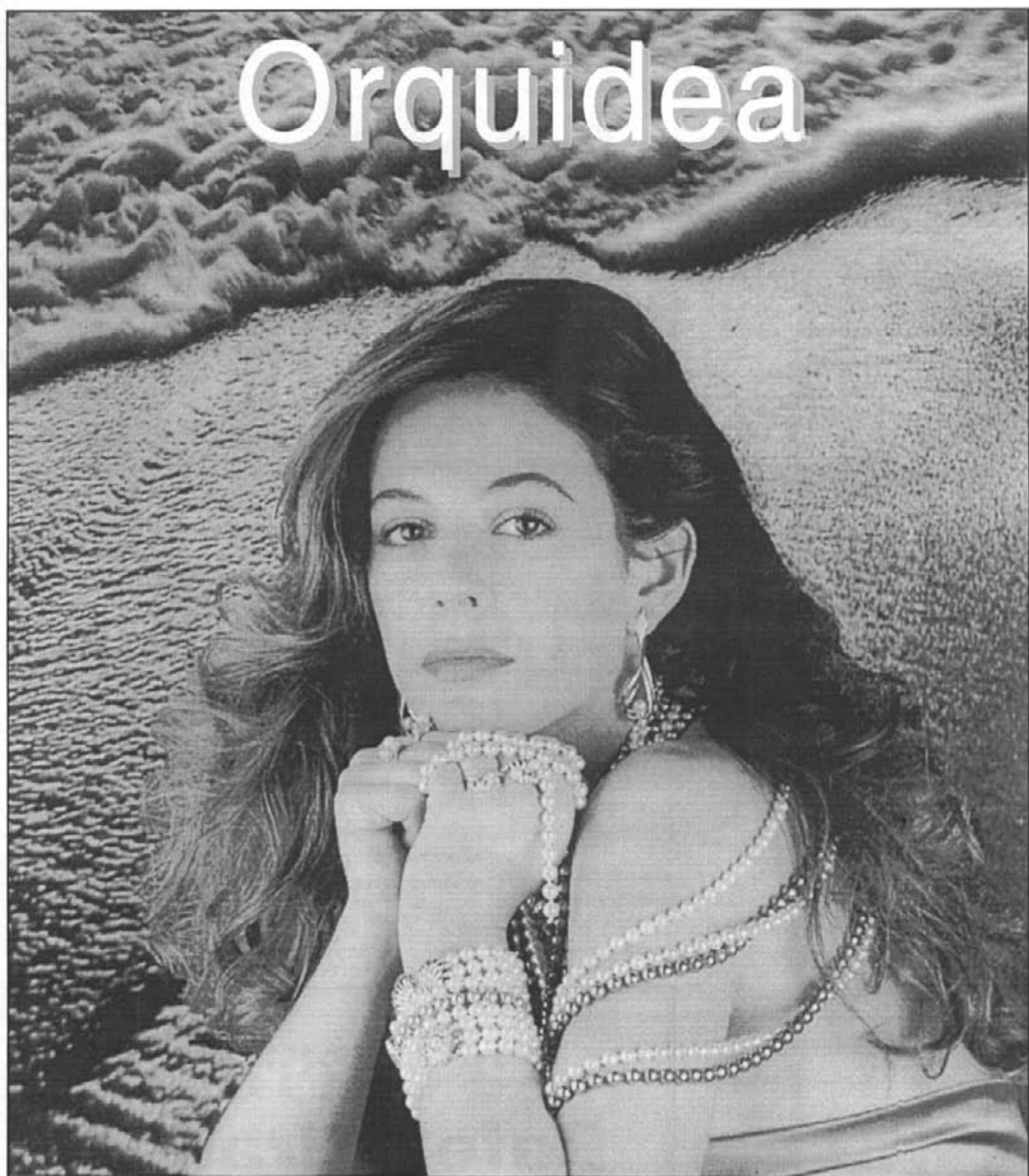
Catalina Sastre Pericàs

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

Orquidea

Perlas
Orquidea®

Joan Mateu Oliver "de Maià, un home inquiet

Molt aficionat al cant i a l'òpera, fou delegat de la Caixa de Pensions a Montuïri

Encara sura en el record de molts de montuïrers d'edat el fet que es donava a principis del segle que estam per acabar: molta gent de la nostra contrada, relativament jove, anava a Amèrica amb el desig de guanyar uns doblers a fi de poder tornar el dia de demà sense dificultats econòmiques. Però vet ací que un jove montuïrer se n'hi anà l'any 1914 amb la carrera de metge acabada per tal d'exercir allà la seva professió de curar malalts. Aquest fou el qui amb el pas d'alguns anys seria el pare del nostre ressenyat d'aquest mes, Joan Mateu Oliver "de Maià".

El seu pare, com hem dit, se n'hi anà de fadrí i des d'allà es casà per poders a Montuïri amb Aina Maria Oliver Sastre, "de Maià", dia 29 de maig de 1915, una joveneta que seria la musa inspiradora del poeta català Josep Carner, quan amb el vaixell es dirigia cap a Amèrica. Una ressenya del fet la publicarem(1) en aquestes mateixes pàgines. Es dirigia al poble argentí de Rodeo de la Cruz, província de Mendoza, on varen néixer primer na Margalida i aproximadament 20 mesos després, en Joan, el 3 de juliol de 1918. Però quan aquest només tenia devers 9 mesos i encara anava amb bolcalls, varen retornar a Montuïri un dia dels primers mesos de 1919, un poc precipitadament degut a una incurable malaltia que s'havia detectat en el metge. I com que aquí no tenien casa pròpia anaren a viure a Maià, en el carrer de Palma, perquè allà hi vivia la padrina materna. D'aquí que per haver-hi viscut i possiblement també per la mort prematura del seu pare als 35 anys, dia 9 de juliol de 1924, sempre els hagin anomenat "de Maià", tot i que el seu pare, com hem dit, fos "rei". Aleshores el germà petit, en Gabriel, que havia nascut ja a Montuïri el 16 de setembre de 1919 estava per complir els 5 anys i en Joan en tenia 6.

Fou en aquesta època que el nostre biografiat estava molt malament de salut i de gana. Diuen que el varen haver de surar amb plàtans. Poc a poc va anar creixent. Abans havia anat a escola amb la seva padrina, que era mestra, Margalida Martorell Miralles, de Can

Rei, i feia escola en el carrer de Sant Bartomeu. I sobretot va anar a ca ses Monges. Però on es va destacar com estudiant en temps de la seva infància i adolescència fou amb el vicari Munar. Allà fou on es varen començar a detectar les seves bones disposicions per a l'estudi, possiblement degut tant a la influència dels seus pares com a aquells que havien estat els seus mestres, els quals, veient les seves bones disposicions l'aconsellaven que es preparàs per estudiar la carrera d'advocacia. Companys seus diuen que anava dos anys avançat als alumnes de la seva edat. Quan tenia 14 anys va estar molt malalt i li varen aconsellar un clima sà, de muntanya, i acompanyat d'un familiar anà a viure a l'entorn d'una any a Galilea.

Com que els estudis li anaven bé i destacava amb lletres, però sobretot en números, va començar els estudis que ell mateix preferia, els de peritatge mercantil, carrera que va assolir quan només tenia 16 anys. I fou per això o per un altre motiu que quan sols en teia 16 va entrar com administratiu a les oficines de la recent inaugurada Caixa de Pensions a Montuïri, l'any 1934, en un temps en què en Gomis era el delegat.

Ara bé, quan tenia 19 anys i en feia un

que havia començat la guerra civil espanyola —era el 1937— es va haver d'incorporar a l'exèrcit perquè cridaren bastants quintes. Anà tot d'una a enginyers però es va voler fer alferes provisional, i l'any següent el trobam a Lluç fent el curs d'especialització i capacitació, un curs que sols va durar dos mesos. Però acabat i amb l'estrella d'alferes va haver de passar al cos d'infanteria del regiment de Palma. Allà ocupà diferents destins, si bé bastant de temps el va exercir d'oficial en el destacament que hi havia a Santanyí, precisament el poble on va anar a treballar, a La Caixa, una vegada llicenciat del servei militar, tot abandonant les tentadores propostes d'anar a fer un curs per quedar definitivament la milícia. I quan estava encara a l'exèrcit i vestit de militar, dia 16 de maig de 1943 es va casar a Montuïri amb la jove Maria Mas Nicolau "Collet", amb la qual tengueren tres filles: Rosario, Rafela i Maria de Lluç.

Des de Santanyí en Joan va passar a ocupar diferents llocs de treball dins La Caixa. Va estar a algunes oficines dins Palma i suburbis, però també vengué a Montuïri i aquí va estar com a Delegat durant uns anys. Després se'n tornà una altra vegada a Palma on va treballar fins que li arribà el dia de la jubilació, per tornar després ja definitivament a Montuïri.

De nin havia tengut una afició extrema per la música i de major, per l'òpera. Eren freqüents les seves anades al teatre Principal o al Llíric de Palma per escoltar i gaudir de les melodies dels millors tenors que venien a Mallorca, si bé el seu ídol era en Krauss. A vegades estant tot sol interpretava romances o trossos d'òpera. I algú que el sentia fins i tot s'aturava de tant que li agradava escoltar-lo. No és estrany que a ca seva tengués un bon tocadiscs i multitud de discs de les millors òperes del món.

Des de temps de la seva primera comunió, el 1925, va pertànyer al cor parroquial, i quan era a veus nodria el grup de tenors. Va tenir una vertadera obsessió pel cor i hi va dedicar moltes hores i molt de temps: des de nin fins a bastants anys després de la jubilació.

(Continua a la pàgina següent)

Cançons d'en Biel: Entre gloses i poemes

Sabates al balcó

El vespre era fred i serè, supòs que també ben estrellat, com pertoca al gener a la nostra Illa, emperò la llumerària dels carrers en festa, si bé venturosament, minvava el fred, també emboirava el cel fent menys vistós l'empedrat d'estrelles, blanques, blaves, verdosenques i fins i tot color de rosa, que només alçant el cap es destriaven.

Al meu balcó, penjat on ara cau a plom la murada inhòspita d'un gran magatzem, quasi em permetia arribar amb la mà als llums nadalencs que ornaven el carrer Aragó. Tot sol al balcó, ple de sa-

bates, fulles de col, pomes i peladures de patata, veia passar carrer avall els darrers escamots de gent, despulles de la gentada que com nosaltres havia anat a veure aquell desgavell d'il·lusió que n'és arribada dels Reis d'Orient.

L'al·lotea, amb el pas accelerat per a no perdre els majors, destil·lava fum per les boques. Les orelles, mal tapades per gorres i bufandes, eren talment roelles estiuenques amb un vermellor que esclatava. Els nassos, també vermells com fraules madures, deixaven destriar a contrallum un sospitós llambreg. I és que el fred, la son i el cansament fan, sovint, goterones per tot arreu.

Quan el serení m'arribà als ossos, l'ample carrer veïnat restava ja buit. Darrera meu, dins l'estància, una mà sigilosa anava omplint cada racó de tota mena de joguines primorosament emboïcades. Sense presa vaig recollir les fulles de col, vaig rosegat alguna poma, vaig escampar les peladures de patata com si no anassin massa ganosos els cavalls que sens dubte havien de pujar al balcó, i vaig omplir de llepolies, a més de qualche tros de carbó de sucre, aquell esplet de parells de sabatotes posades en el balcó.

Prest la calor de l'it m'agombolava i quan, ulls tancats, vaig reviure la finida diada nasqué, no sé ja si mig adormit o si encara mig despert, aquesta cançó:

Sabates al balcó

Nit de Reis. Les balconeres esclaten d'il·lusió amb sabates falagueres colmades de mil quimeres pels somnis de l'infantó.

Jo qui he vista la colcada amb carrosses de cartó anit a la balconada enyor davant l'estel·lada la dolça edat del minyó.

Biel Camps i Febrer
Gener 1971/Desembre 1998

MONTUÏRERS QUE HAN DEIXAT PETJADA
(Continuació)

Una vegada jubilat el va absorbir una alta afició: la de cuidar amb esment els arbres fruitals de Sabó. Pocs eren els dies que no hi anàs. Hi va invertir bastants de doblers, molts més que no rendiment li donaren.

En un altre aspecte hem d'esmentar la seva afició per al dibuix, sobretot en la seva joventut. Ell i en Joan Sampol Cerdà dissenyaren i dibuixaren el 1946, orientats pel vicari Estelrich, el que seria i encara és l'actual escut del club de futbol Montuïri, amb aquella insinuant inscripció: *Ungibus et rostro* (amb les ungles i la cara).

Dia 22 d'agost de 1987 va morir la seva esposa, i tant abans com després se'l veia pels carrers acarant la seva darrera filla, Marieta de Llué -mongòlica ella-, tan necessitada d'un esment i acurada dedicació. Però en un viatge que va fer amb el seu cotxe, a les 10 del matí de primer dia d'abril de 1990, als 72 anys, entrant a la carretera d'Inca, des de Sencelles, procedent de Montuïri, va col·lidir frontalment amb un autocar. A conseqüència d'aquest accident, va morir. Així ens deixava aquell bon amic que havia format part de la coral parroquial durant més de 60 anys, un home inquiet que s'havia preocupat pel progrés a Montuïri, i **Bona Pau** havia publicat diferents escrits seus, uns firmats amb J.M.O. i altres sense firma.

O. Arbona

1) Cfr. **Bona Pau** nº 491, de gener de 1994.

2 BREUS**Els Cossiers destacats per El País**

Entre les 10 festes tradicionals que de dins Espanya més destacava *El País* de dia 29 de novembre passat hi figuraven Els Cossiers de Montuïri, tot fent una breu ressenya dels seus balls, però sobretot per haver sabut conservar la seva tradició.

Un registre de parelles de fet

Els nostre Ajuntament va aprovar el mes passat la creació d'un arxiu d'instàncies de declaració de convivència, el que en llenguatge col·loquial es denomina parelles de fet. Acord que fou pres per unanimitat de tots els regidors montuïrers en el transcurs d'un ple extraordinari.

L'equip de I Preferent porta dos mesos i mig sense perdre

L'equip de I Preferent en acabar l'any ocupa el segon lloc a la taula classificatòria

Dos mesos i mig i nou partits sense perdre duu l'equip de I Preferent. La darrera derrota va ser dins Santa Ponça, precisament l'actual líder, el 18 d'octubre. D'aleshores ençà, ha obtingut set victòries i dos empats. Curiosament, les dues igualades han estat en "Es Revolt" amb equips situats a la part baixa de la taula classificatòria, Alaró i Esporles. En canvi, a camp contrari, ha guanyat clubs que van davant, com per exemple el Felanitx. Força i que segueixi la "ratxa" en aquest 1999!

Per altra part, el més significatiu del passat desembre ha estat el programa polisportiu que l'Ajuntament va coordinar en torn a la fira de sa Perdiu i del qual informarem el mes passat. Tot i el molt mal temps, el cross "Joan Barceló" de dia 30 es va poder celebrar damunt fang i sota la pluja, mentre que el cross escolar i el tir de fona de dia 6 van gaudir d'una jornada assolellada.

A bàsquet escolar de promoció, els dos equips de Montuïri guanyaren a Santa Eugènia per 52-6 (alevins) i a Sineu per 27-15 (infantils).

Molt simpàtica i perfectament organitzada per l'Ampa va resultar la trobada de futbol d'iniciació que va reunir dia 8 dotze equips de la comarca en tres pistes que jugaren des de les deu fins a la una del migdia. Participaren els pobles de Sineu, Santa Margalida, Porreres, Vilafraanca, Montuïri, Petra, Maria de la Salut, Algaida i Sant Joan.

A bàsquet, aquests mes cal remarcar les victòries a tots els partits dels equips sénior i cadet femenins, la primera derrota de la temporada de les de minibàsquet davant l'Andratx i el primer partit guanyat (segon oficialment) per les júnior contra el Llucmajor.

RESULTATS DEL MES DE DESEMBRE

Els resultats dels equips montuïrers registrats el passat mes de desembre han estat els següents:

FUTBOL

I Preferent

Felanitx, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 4 - Independent, 2
Son Roca, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 2 - Casa Miss Jotul, 0
Montuïri, 1 - Alaró, 1 (ajornat)

III regional

Montuïri, 2 - Sancelles, 2
Ses Salines, 1 - Montuïri, 0

Juvenils

Santanyí, 1 - Montuïri, 2
Montuïri, 1 - Escolar, 0

Cadets

Montuïri, 1 - Cardassar, 2
Escolar, 2 - Montuïri, 2

Infantils

Portocristo, 11 - Montuïri, 0
Montuïri, 1 - Son Servera, 2
Montuïri, 4 - Cardassar, 2

Alevins futbol-7

Montuïri, 2 - Poblense, 6
Barracar, 1 - Montuïri, 7
Montuïri, 7 - Escolar, 1

Benjamins futbol-7

Montuïri, 6 - Sant Joan, 0
Montuïri, 7 - J. Manacor, 1

Futbol-7 empreses

R. Múnper, 6 - Mariense, 3

BÀSQUET FEMENÍ

Séniors

Montuïri, 48 - Binissalem, 44
Santa Mònica, 61 - Montuïri, 70

Júnior

Montuïri, 37 - Llucmajor, 30
R.P. Felanitx, 48 - Montuïri, 22

Cadets

Montuïri, 51 - Perles Manacor, 39
Portocristo, 60 - Montuïri, 62

Infantils

Montuïri, 57 - Santanyí, 59
Montuïri, 45 - Llucmajor, 30

Minibàsquet

J. de la Cierva, 16 - Montuïri, 59
Montuïri, 32 - Andratx, 42

BÀSQUET SÈNIOR MASCULÍ

M.Cons. Verger, 70 - La Seu, 71

Biel Gomila

S'ho ha guanyat

SA NOSTRA D'OR

Un servei d'or per a gent d'or

"SA NOSTRA"

CAIXA DE BALEARS

El rector s'acomiada per uns mesos

Benvolguts lectors i feligresos de la parròquia de Sant Bartomeu:

Acabam de començar un any nou. El meu desig és que pugueu realitzar tot allò que teniu en perspectiva, que no vos manqui la salut i la pau interior per viure els dies i mesos que haureu de transcórrer durant l'any 1999.

Aprofit aquesta ocasió per informar-vos que estaré uns mesos fora de Montuïri. En una primera etapa seré a Québec (Canadà) per rebre un temps de formació espiritual i de discerniment com acompanyant espiritual. Després estaré uns altres mesos a Tegucigalpa (Hondures) ajudant a impartir uns cursos de formació sobre la integració de la sexualitat humana, la vida afectiva i l'espiritualitat cristiana. En acabar aquest treball tornaré a Montuïri a principis del mes d'agost per incorporar-me de nou a les tasques parroquials. Mentrestant es faran càrrec de la nostra parròquia els rectors solidaris. Hi haurà despatx parroquial tots els dimecres des de les 17'30 h. fins a les 19 h. per si precisau qualque cosa.

Qued a la vostra disposició i vos desig un felix Any Nou 1999.

Onofre Torres, rector

Col·lecta de Nadal

La col·lecta del Nadal passat ha estat una altra vegada una demostració de la sensibilitat dels montuïrers cap a tantes persones necessitades: germans pobres que precisen de l'ajuda els qui més tenen. Un suport que des de fa molt de temps es canalitza mitjançant Càritas Diocesana i que l'any passat ja va complir els 50 anys d'aquesta tasca. Aquest darrer Nadal es recolliren a la nostra parròquia 103.425 pessetes, quantitat que íntegrament s'envia a aquesta benèfica institució.

Celebració del baptisme

El proper diumenge dia 10 tindrà lloc la celebració comunitària del sagrament del baptisme del Senyor a les 17 h.

Festa de Sant Antoni Abat

Ja que enguany el dia de Sant Antoni és en diumenge, celebrarem la festa del Sant el mateix dia 17. A les 12 h. hi haurà missa solemne i a continuació, en Es Dau, tendran lloc les beneïdes.

Setmana de pregària per a la unitat dels cristians

La setmana de pregària per a la unitat dels cristians se celebrarà del 18 al 25 de gener, pregària que realitzen en general tots els cristians de les diferents confessions per demanar a Déu tan desitjada unió. Les esglésies cristianes de Mallorca (Luterana, Anglicana, Església Sueca, Església Catòlica...) celebraran diversos actes ecumènics i seria bo que ens unís-sim a qualcun d'ells. Així demostràrem

la nostra obertura cap a altres realitats agermanades. De totes maneres la nostra pregària no hi hauria de mancar.

Festa de la Mare de Déu de la Bona Pau

Per tal de facilitar l'assistència als devots de la Mare de Déu de la Bona Pau, enguany a la parròquia hi haurà missa solemne el diumenge dia 24 a les 20 h, a la qual hi estan tots convidats.

Dia 5 a l'església el P. Martorell oferí un parlament sobre danses populars i tradicionals

Trobades per a tots

El dimecres dia 27 de gener a les 21 h. a la rectoria de Montuïri tindrà lloc la celebració de la paraula per a tot l'arxi-prestat. Si tots hi estan sempre convidats, aquesta vegada més per esser al nostre poble.

Joia inesperada

Feliços els qui aspiren a avançar cap a un temps de confiança i de senzillesa! Ho saben: a l'Evangeli hi ha una esperança tan bella que voldrien viure-la. Una esperança que no és una pura projecció de desitjos fugitius, sinó aquella que suscita un impuls creador fins i tot de situacions aparentment sense eixida. Aquesta esperança crea de nou el món.

L'Evangeli no mira mai amb pessimisme el ser humà. Mai no convida a la tristesa. Ans el contrari, l'Evangeli ens desvetlla a una joia tranquil·la. I quan hi ha un sofriment, el cor pot trencar-se, però no s'endureix.

Segles abans de Crist, un creient feia aquest descobriment: "L'alegria del cor, és la vida per a l'home".

La crida a una joia interior ens situa davant una opció fonamental: sabrem prendre en tot moment la decisió de viure en l'esperit de la lloança?

La bellesa senzilla de la pregària comuna és una de les realitats en què es renova una joia interior que és l'esperit de lloança. La pregària cantada, no és aquí a la terra com un dels primers dons de la nostra resurrecció?

L'Evangeli ens diu que, en la seva vida de la terra, Crist va pregar amb esperit de lloança, però també amb llàgrimes i súplices.

Poden sorgir en nosaltres resistències, obscuritats, moments en què, en la pregària, els nostres llavis queden inexplicablement tancats.

Però "hi ha també una veu del cor i un llenguatge del cor... Aquesta veu interior és la nostra pregària quan els nostres llavis es tanquen i la nostra ànima és oberta davant Déu. Nosaltres callam i el nostre cor parla; no a les oïdes humans sinó a Déu. Estigues segur: Déu sabrà escoltar-te".

Germà Roger

Temps passat

10 anys enrere

Gener de 1989

Dimissió i nous regidors

Tres regidors designats a rel de les darreres eleccions presentaren la dimissió: Joan Rosselló Mayol (PP), Bartomeu Amengual Mora (PSM) i Guillem Ferrer Arbona (CDS), els quals foren substituïts per Rosa Nicolau Pocoví (PP), Miquel Ramon Castellà (CDS) i aquest gener del 89 també hi entrà Joan Mas Martorell (PSM).

25 anys enrere

Gener de 1974

Presentació del llibre

"Un poble, un temps"

El vespre de dia 26 de gener de 1974 el seu autor, Joan Miralles i Monserrat va presentar com a primícia al poble de Montuïri el seu primer llibre "Un poble, un temps". L'exemplar tengué una gran acceptació a la vila. L'acte se celebrà a la sala d'actes de l'Ajuntament.

50 anys enrere

Gener de 1949

Nova esfera per al rellotge

L'esfera del rellotge públic estava completament inservible i rompuda. L'Ajuntament va acordar que se'n compràs una de nova per 1.800 pessetes.

Executats

A les 7 del matí de dia 27 de gener de 1949 foren executats a la presó provincial Joan Ribas Rosselló i Andreu Trobat Llabrés, condemnats com autors de l'assassinat i robatori a ma armada a la possessió del Puig Moltó de Montuïri.

100 anys enrere

Gener de 1899

Proposta per no fer prestació personal

El poble estava aclaparant pels impostos municipals, com eren el de consum, recàrrecs de cèdules, contribucions, postetes per a l'enumeració dels carros... Fou per això que el regidor Roca arribà a proposar, l'11 de gener de 1899, que no es fes prestació personal i que fossin els empleats municipals els qui arreglassin els camins. La proposta, però, no fou aprovada.

Beneïdes accidentades

Dia 17 de gener de 1899 a les beneïdes de Sant Antoni un cavall i un mul xocaren frontalment i el cop fou tan fort, un contra l'altre, que ambdós animals moriren.

Apotecaries

10 gener Ariany 24 gener Petra
17 " Montuïri 31 " Porreres

Pluviometria

Desembre de 1998

Dia 1	25'4	Dia 24	3'5
" 2	30'2	" 30	5'0
" 3	4'2	" 31	13'8
" 4	1'3	Total	71'5 l. m²

Resum de 1998

Gener	25'4	Juliol	- - -
Febrer	28'7	Agost	7'9
Març	11'4	Setembre	3'3
Abril	36'2	Octubre	56'7
Maig	31'5	Novembre	116'5
Juny	- - -	Desembre	71'5

Total pluja 1998: 389'10 litres m²

Cuinar en casa

Caldereta de Peix

Ingredients

1/2 quilo de gerret, gambes, llagostins, musclos, boques de cranca i cames, una sàpia, juevert, una ceba, dues tomàtiques, alls.

Elaboració

Sofregir el gerret amb la ceba, tomàtiques, alls i juevert. Que bulli molt. Donar unes sofregides al marisc. Colar el brou. Posar dins una greixonera el marisc i el brou damunt. Que bulli un poc. Fregir crostons.

Margalida Roca Miralles "Mulinera"

Demografia

Desembre de 1998

Naixements

Dia 15.- Aina Ferrer Frau, filla de Gabriel i Margalida.

Dia 15.- Maria Leonor Carralero Rodríguez, filla de Pilar.

Dia 24.- Antònia Maria Nicolau Vaquer, filla d'Antoni i de Catalina.

Defuncions

Dia 8.- Maria Mas Bunyola "Nota", viuda, de 85 anys.

Dia 14.- Joana Aina Martorell Lladó "Peregoia", viuda, de 88 anys.

Dia 29.- Joan Verger Moll "Fuster Roig", fadrí, de 65 anys.

Resum de 1998

Naixements: 14 (5 nins i 9 nines)

Defuncions: 42 (22 homes i 20 dones)

Pèrdua: 28 (17 homes i 11 dones)

Matrimonis de montuïrers: 14

Glosa

A n'en Biel Matxó

En Biel Matxó, en ses gloses,
sempre m'ho diu, si en vull fer;
jo fa temps que el conec bé,
ses amistats ja són grosses;
no ho crec, que em convidi a noces,
jo tem si l'agraviaré;
per servir és bon camarer,
també ho sé, que és femeller;
si no canvia és grosser
per qüestió de ses dones;
jo li dic, que vagi en bones,
amb sa potència que ell té.

Amador Font

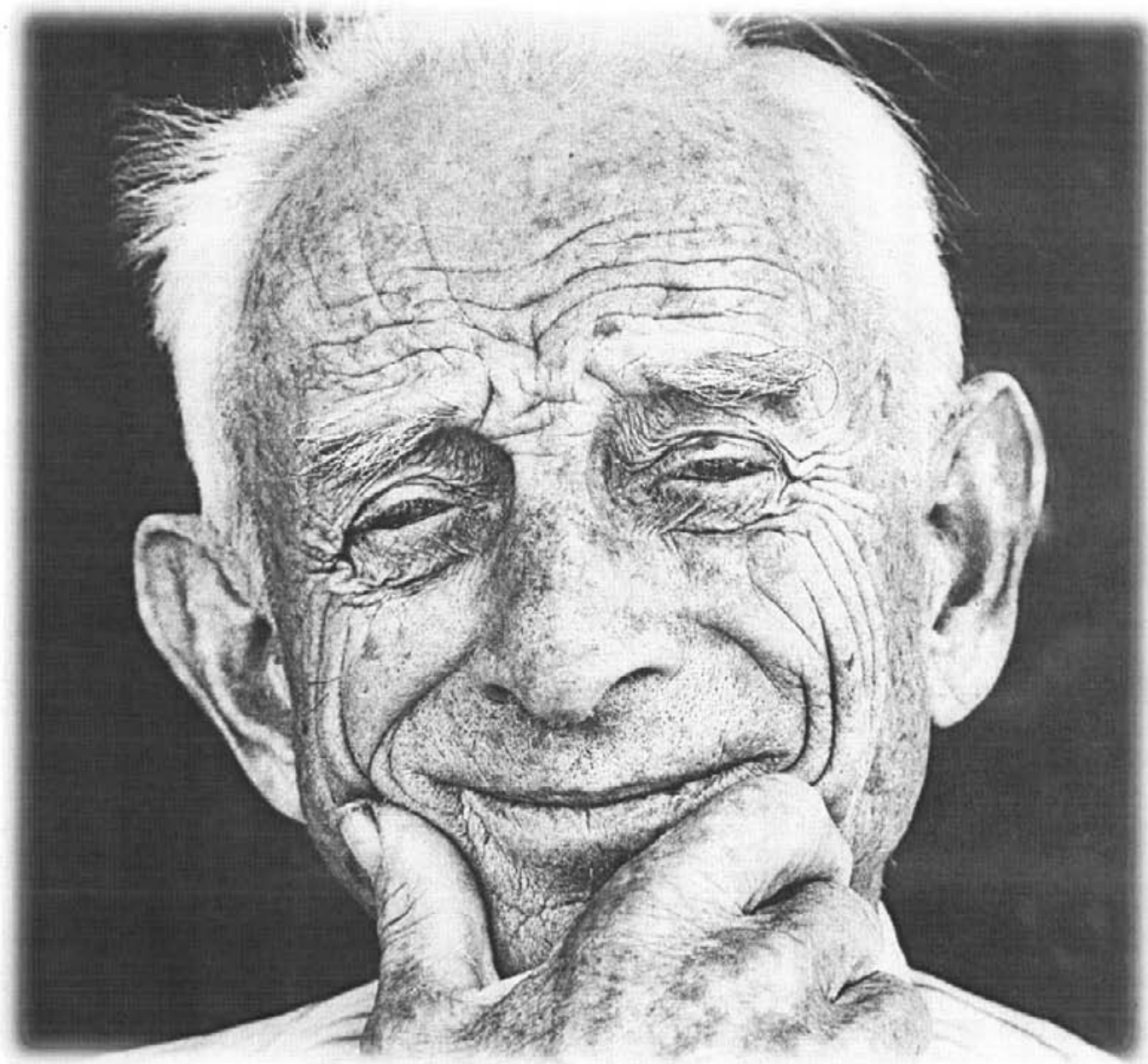

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

Comprant avui els productes de Mallorca, assegures el futur benestar econòmic
de les famílies que viuen de la pagesia,
de l'artesania, de la indústria i del petit comerç a la nostra illa.

Consell de Mallorca
Assegura el futur